

RŪJIENAS [vēstnesis]

E

1993. – 2020.

Kā atjaunoja un vairāk nekā 27 gadus Rūjienā un tās apkārtnē darbojās laikraksts "Rūjienas Vēstnesis": par dibināšanu, laikraksta veidotājiem un spilgtākajām personībām, par avīzes tehnisko un saturisko attīstību un ietekmi vietējās sabiedrības saliedēšanā un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā. Par nevienkāršo ceļu, pildot savu misiju.

Redaktore Ilona Fērmane (Dukure)

SATURS

Avīžniecībai Rūjienā dziļas saknes.....	2
Atjaunotā "Rūjienas Vēstneša" dibināšana.....	3
No rokas mutē.....	5
Tehniskā progresa fantastiskais lēciens	12
Vēstnesis – sava laikmeta līdzgaitnieks un sabiedrības spogulis.....	17
Žurnālisti un citi avīzes veidotāji.....	23
Drukas velniņi un citi joki.....	36
Nobeigums	38

Avīžniecībai Rūjienā dziļas saknes

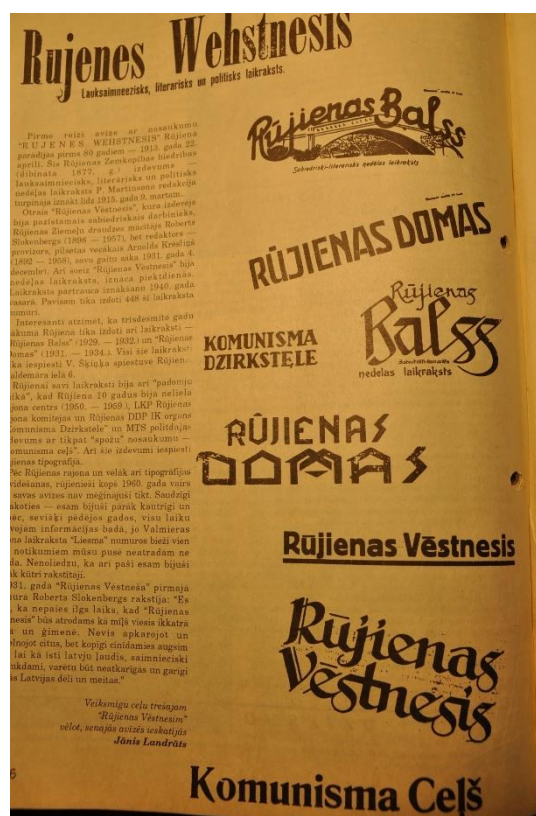
Katrai vēsturei sava priekšvēsture, un "Rūjienas Vēstnesis" tā ir sena un apjomīga. Mūsdienu "Rūjienas Vēstneša" izdošanu nevar skatīt, nepieminot mūsu pilsētas avīžniecības bagātīgās tradīcijas, kuru pirmsākumi sniedzas vairāk nekā 100 gadus senā pagātnē. Savulaik ļoti rosīgais un blīvi apdzīvotais Rūjienas novads (mūsdienu teritoriālajā izpratnē), kas dzīvoja vienā ritmā ar kaimiņu zemēm, dažkārt ar entuziasmu un patriotismu bija pat avangardā gan Latvijas valstiskuma veidošanā, gan tautsaimniecības, kultūras un citās jomās. Cilvēki te dzīvojuši pilnasinīgi un darbīgu dzīvi, tāpēc nav brīnums, ka bija pateicīgi apstākļi un pat nepieciešamība izdot avīzes, kas, kā vēsture rāda, bijušas ārkārtīgi dažādas ar atšķirīgiem mērķiem un uzdevumiem, bet kopīgiem centieniem sasniegt savus lasītājus.

Līdz mūsdienām pavisam izdoti astoņi dažādi laikraksti, kam īsāks vai garāks mūžs, bet pēdējais no tiem – "Rūjienas Vēstnesis" – iznākdams 27 gadus un septiņus mēnešus, ilglaicībā ir krietni pārspējis visus savus priekšgājējus.

Avīžniecības vēsturi Rūjienas novadā iesāka 1913. gada 22. aprīlī izdotais "Rujenes Wehtnesis", kas bija *lauksainneezisks, literarisks un politisks* laikraksts. To izdeva Rūjienas Zemkopības biedrība P.Martinsona vadībā. Šis nedēļas laikraksts turpināja iznākt divus gadus līdz 1915. gada 9. martam.

Otro "Rūjienas Vēstnesi", avīzi ar tādu pašu nosaukumu, 1931. gada 4. decembrī sāka izdot Rūjienas Ziemeļu draudzes mācītājs Roberts Slokenbergs. Tās redaktors bija pilsētas galva Arnolds Krēslīns. Arī šis bija nedēļas laikraksts un iznāca piektdienās. Savu deviņus gadus ilgušo darbību, izdodot pavisam 448 numurus, tas beidza 1940. gada vasarā, piebalsojot Prezidenta aicinājumam palikt visiem savās vietās. Avīzei bija liela lasītāju atsaucība, daudzpusīgs saturs. Ne velti tā bija saņēmusi labākā provinces laikraksta apbalvojumu. Tā vēl arī šodien ir ļoti interesanta lasāmviela Rūjienas vēstures izpētē, sevišķi, ja ņemam vērā vēsturisko fonu, kādā laikā tā tapusi. Diemžēl nav zināms, kādu apsvērumu dēļ visi raksti publicēti anonīmi, un šodien nav vairs nekādu liecību par toreizējiem spalvas meistariem, kā vien viņu rakstītās rindas un tas, kas mēģināts pateikt starp tām.

Trešais atjaunotais "Rūjienas Vēstnesis" dzima uz Atmodas viļņa, un tas iznāca 1993. gada 21.maijā. Nosaukums bija pārdomāta izvēle, metot laipu uz pirmās brīvvalsts laikiem un ar lielu atbildības sajūtu uzņemoties tikpat nopietnus pienākumus, kā to varējuši mūsu kolēģi pirms 50 gadiem. Līdz ar to "Rūjienas Vēstnesis" bija otrs vecākais laikraksts valstī, vismaz Vidzemē noteikti, kas pārmantojis un uzturēja dzīvu vēsturiski seno avīzes nosaukumu. Par pāris gadiem vecāks ir tikai Limbažu "Auseklis", kas ne pie kādām varām nav pārdēvēts un ar šo nosaukumu iznāk joprojām.

Pirms otrā "Rūjienas Vēstneša" 1929. gadā jau bija nācis klajā laikraksts "Rūjienas Balss", kas, visticamāk, neizturēja konkurenci un beidza pastāvēt 1932. gadā – gadu pēc Vēstneša iznākšanas. Tāds pats liktenis bija arī avīzei "Rūjienas Domas", ko izdeva vienlaicīgi ar Vēstnesi 1931. gadā un kas uzturēja savstarpēju spriedzi cīņā par viedokļu līderību, tomēr 1934.gadā pārtrauca savu darbību, un Slokenberga izdots "Rūjienas Vēstnesis" līdz 1940. gadam turpināja darbu viens pats.

Visi šie laikraksti tika iespiesti V.Šķiņķa spiestuvē Rūjienā, Valdemāra ielā 6. Tipogrāfija darbojās arī padomju laikā, kad Rūjiena 10 gadus bija rajona centrs. Tad Rūjienas rajona komiteja izdeva avīzi "Komunisma Dzirkstele" un MTS politdaļa – avīzi "Komunisma Ceļš".

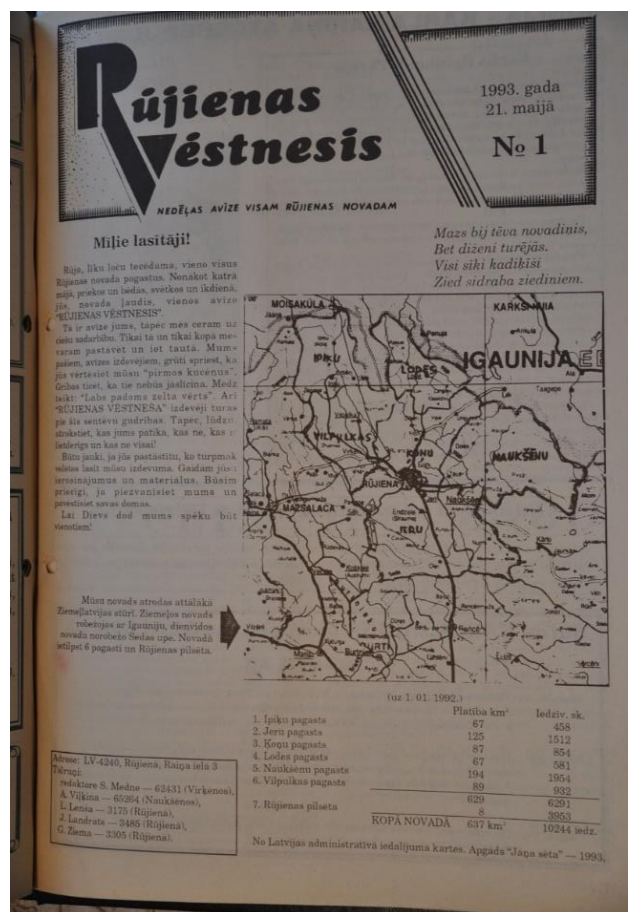
Pēc rajona likvidēšanas kopš 1960. gada rūjienieši pie savas avīzes vairs nemēģināja tikt, kamēr nāca jauni laiki ar jaunām cerībām un uzdrošināšanos.

Kā astotais izdevums minams "Rūjienas Laiks", ko privāti izdeva Līga Siliņa, bet kura darbība pēc vairāku desmitu numuru izdošanas pārtrūka 2009. gadā.

Atjaunotā "Rūjienas Vēstneša" dibināšana

Viens no avīzes dibinātājiem – Ilmārs Landrāts, kurš piedalījās un atbalstīja avīzes darbību visā tās pastāvēšanas laikā, atceras, ka doma par pašiem savas avīzes izdošanu radās jau Tautas frontes laikā, līdz kamēr 1993. gadā bija nobriedusi situācija šī nodoma īstenošanai. Visā valstī tas bija entuziasma, cerību un patriotisma laiks. Arī rūjieniešiem tik daudz ko gribējās teikt un darīt, ka šķita – materiāli publicēšanai nekad neizsīks! Protams, mūsu rajona laikraksts "Liesma" arvien vēl pildīja savu darbu un ieņēma prestižo vietu informācijas paudēju hierarhijā, bet, būdams kā liels mastu kuģis, nevarēja iepeldēt visos sīkajos strautos un upju līkločos, kā to var maza laiviņa – vietējais laikraksts, pārzinādams vidi un cilvēkus un tādējādi spēdams lasītājus uzrunāt gandrīz vai personīgi. Tas ir vietējo, mazo laikrakstiņu trumpis, ko nevar pārspēt ne lieli reģionālie, ne valsts nozīmes laikraksti.

Neilgi pirms Vēstneša dibināšanas savu avīzīti jau bija paspējuši izdot mazzalacieši, kas vēl jo vairāk deva spar un pārliecību par nodoma pareizo virzienu. Jāteic, ka tas bija laiks, kad visā valstī kā sēnes pēc lietus saradās liels skaits vietējo avīžu novadiem, pilsētām, pagastiem, uzņēmumiem un tematiski izdevumi dažādu interešu grupām.

Cilvēki kā aizcietušie pēc vārda brīvības un literārām izpausmēm ar lielu entuziasmu metās līdz tam nezināmā un vēl neapgūtā žurnālistikas un pašizpaušmes laukā. Katrs, ja vien vēlējās, uzreiz varēja tapt par žurnālistu, redaktoru, direktoru un realizēt savas radošās ieceres un ambīcijas. Šī darba un misijas celmlauži visur bija vietējās sabiedrības aktīvākie pilsoņi.

Līdzīgi tas notika arī Rūjienā. Kā liecina J.Landrāta apkopotās novada notikumu hronoloģijas pieraksti, pirmie avīzes darboņi un dibinātāji bija tautfrontietis Ilmārs Landrāts, pensionēts kultūras darbinieks un novadpētnieks Jānis Landrāts, pensionēts skolotājs un novadpētnieks Gunārs Zieme, Rūjienas Izstāžu zāles vadītāja Līga Lenša (Siliņa), latviešu valodas un literatūras skolotāja Sarmīte Medne, kas pirmos trīs gadus bija avīzes redaktore, naukšēniete Anita Viļķina, kas uzņēmās avīzes direktores pienākumus, Rūjienas domes priekšsēdētājs Valērijs Seilis un Anita Vīksna. Redkolēģijā bija arī informātikas skolotājs Valdis Vīksna, profesionāls fotogrāfs Rainis Tenteris, vēlāk pievienojās skolotāja Agrita Gruzdiņa, Sigrija Rože un daudzi citi (par to nākamajās nodaļās).

Izdevējs – Rūjienas pilsētas valde. Pirmā numura tirāža 1500 eksemplāri, cena 5 santīmi. Avīze sākotnēji – deviņus gadus – bija A4 formātā 8. lpp. bieza, bet kopš 2002. gada vasaras – A3 formātā. Iznāca piektdienās.

Pirmā redakcijas mājvieta un tikšanās vieta bija Izstāžu zālē. Tur arī sagaidīja pirmo numuru, ko no Valmieras atveda Valdis Vīksna. Avīzes pastāvēšanas laikā redakcijas telpas mainījās. No Izstāžu zāles redakcija pārgāja uz telpām Oliņmājā Rīgas ielā, ko laipni atvēlēja Vito Lapsa. Vēlāk pārcēlās uz kultūras namu, tad uz Valdemāra ielu 5, kas īpaša ar to, ka savulaik tā piederējusi pirmskara

Anita Vīksna.

Valdis Vīksna.

”Rūjienas Vēstneša” redaktoram A.Krēsliņam, un tagadējais īpašuma mantinieks, viņa dēls, apmaksāja gan redakcijas telpas remontu, gan ļāva to izmantot, neprasot īres naudu. Visbeidzot redakcija pārcēlās uz tautskolu Skolas ielā 8a, kur darbojās visilgāk – 15 gadus.

Kaut arī avīzes veidotāju nostāja vienmēr bija par pilnīgu redakcionālu neatkarību no vietējās varas, tiem, kuri nākotnē pētīs vēsturi un pašu avīzi, redzot, ka sākuma gadu avīzes pasītē rakstīts ”Izdevējs – Rūjienas pilsētas valde” un vēlāk, līdz pat 2002. gada martam, – “Bezpeļņas organizācija Rūjienas pilsētas pašvaldības uzņēmums “Rūjienas Vēstnesis””, par avīzes redakcionālo neatkarību varētu būt šaubas. Jāsaprot, ka laiks, kurā tapa avīze, visā valstī bija kā uzņēmējdarbības apgūšanas mācību poligons. Deviņdesmitie gadi bija ekonomiski smags, skarbs un juceklīgs laiks. Avīzes entuziastiem, tāpat kā jebkuriem citiem aktīviem ļaudīm, kas uzsāka patstāvīgu uzņēmējdarbību,

nevarēja būt lielas skaidrības, kā tieši darbosies avīzes finansiālā puse, un, domāju, toreiz vēl nebija aktuāls avīzes statuss, ko šodien mēra pēc tā, kam avīze pieder. Gluži pretēji – būt zem pašvaldības ”jumta”, kur beigusi pastāvēt komunistiskā vara un pēc Atmosdas pienākuši jauni laiki, bija drošāk, stabilāk un tobrīd arī vienīgais likumīgais veids, lai izdotu avīzi. Turklāt avīzes dibinātāju pulciņā bija arī toreizējais Rūjienas pašvaldības vadītājs Valērijs Seilis, kurš ne tikai morāli atbalstīja avīzes izdošanu, bet kādu laiku arī pats publicēja rakstus un bija pilntiesīgs redkolēģijas biedrs. Tāda tad arī bija vienīgā formālā saistība ar domi. Nekādu finansiālo palīdzību avīze, būdama it kā domes izdevums, nelūdza un nesaņēma, un jau sākotnēji avīzes dibinātājiem nebija citas domas, kā izdot avīzi saviem spēkiem un pašiem realizēt savas ieceres.

Redakcija kultūras namā. 1997. gads.

No kr.: Gunārs Ziema, Nikolajs Dutčuks, Ilona Fērmāne (Dukure), Sarmīte Lukjanova, Līga Lenša (Siliņa). Stāv no kr.: Ilmārs Landrāts, Sigrija Rože, Jānis Landrāts.

No rokas mutē

Saprotams, ka patriotismā un misijas apziņā nauda vai peļņa nebija svarīga, t.i., nauda bija vajadzīga tikai avīzes drukāšanai un pašiem nepieciešamākajiem izdevumiem. Avīzes izdošanas mērķis nebija uzņēmējdarbība peļņas nolūkā. Sākotnēji avīzes veidošanā visi piedalījās brīvprātīgi un nesaņemot samaksu. Viņu atalgojums bija gandarījums par vietējā sabiedrībā diezgan prestižo statusu, un, ko tur liegties, popularitāte. Avīzes veidotāji izbaudīja sabiedrības cieņu un atzinību. Ne velti

novada Goda nosaukuma piešķiršanas tradīcijas pirmajos gados par darbīgā mūža vainagojumu – avīzes dibināšanu – Goda pilsoņa nosaukumu piešķīra Gunāram Ziemam un Jānim Landrātam. Viņu darbs bija augstu novērtēts. Vēlāk tādu pašu titulu piešķīra arī žurnālistei Līgai Siliņai, gan par darbu Izstāžu zālē, tomēr darbos avīzē bija tuvu saistītas lietas. Goda pilsoņu nosaukuma piešķiršanas tradīcijas pēdējā gadā (2020.), kad Rūjienas novads gatavojās pievienošanai Valmieras novadam, Goda pilsoņa nosaukumu par 20 gadiem "Rūjienas Vēstneša" redaktore darbā sabiedrības balsojums un vērtēšanas komisija piešķīra arī man, Ilonai Fērmanei (Dukurei). Tas apliecina, ka uzcītīgu darbu, ziedošanos un savas misijas pildīšanu sabiedrība prot novērtēt un ar savu balsojumu apliecina, cik svarīga tai bijusi vietējā avīze.

Atgriežoties pie finansēšanas jautājuma, jāteic, ka avīzes pirmsākumos šī brīvprātīgā darba darītāji lielākoties bija pensionāri un algota darba strādātāji. Savai iztikai līdzekļus viņi ieguva citur, bet avīzes darbs bija hobijs un sirdslieta. Kad bija iespējams no avīzes peļņas atlicināt nelielas summas, pastāvīgie žurnālisti un darbinieki saņēma simbolisku samaksu.

Mēģinājumi celt avīzes tirāžu beidzās ar piekāpšanos patiesajai situācijai, un tirāža pakāpeniski nostabilizējās, tāpat kā lasītāju skaits, kas izveidojās stabils un noturējās praktiski visu avīzes iznākšanas laiku. To nevarēja mākslīgi palielināt, un tas palika konsekvents, bet ar pakāpenisku lejupslīdi demogrāfiskās situācijas dēļ. Iedzīvotāju skaita samazināšanās ļoti sāpīgi skar visus medijus, bet mums šī lejupejošā līkne nebija izjūtama dramatiski un strauji, tomēr, lai arī palēninātā tempā, tā tomēr ietekmēja avīzes finansiālo situāciju. Avīzi taču iegādājas uz ģimeni vienu eksemplāru, nereti kaimiņi pat kooperējās, un nebija retums, kad avīzi lasīja turpat veikalā, to nenopērkot, vai bibliotēkā. Brīveksemplārus laba mērķa vārdā izdalījām gan pagastu pārvaldēm, gan pansionātos, gan arī vēlākajos gados, kad avīzes cenu bijām spiesti palielināt līdz 60 centiem, bija iespēja redakcijā iegādāties lētāk iepriekšējās nedēļas laikrakstu.

Neveiksmi cieta peļņas mēģinājums lasītājiem pārdot skaistos vākos iesietus Vēstnešus gada komplektācijā, jo tie, kuri avīzi abonēja, pirka un uzskatīja par vērtīgu, un tādi bija lielākais vairums mūsu lasītāju, avīzi neizmantoja iekuriem vai vēl kam citam... bet rūpīgi krāja, tāpēc vēlreiz iegādāties visu komplektu, kaut arī skaisti iesietu, nebija nepieciešams.

**Redakcijā kultūras namā. 1998. gads.
G.Ziema, I.Fērmane (Dukure), L.Lenša (Siliņa), A.Gruzdiņa.**

**Ilona Fērmane (Dukure)
korektore darbā, 1998. g.**

Ienākumi no pārdotajiem eksemplāriem bija vajadzīgi tehnikas iegādei, kā arī redakcijas telpu iekārtošanai, kad tikām pie savas, atsevišķas mājvietas. Sākotnēji, kad redakcija mitinājās kultūras namā, bez samaksas izmantojām tur esošās mēbeles, elektrību, siltumu u.c. ērtības. Tas zināmā mērā bija pašvaldības atbalsts avīzei kā bezpeļņas organizācijai. Tāpat visu avīzes pastāvēšanas laiku baudījām vietējo uzņēmumu atbalstu, kuri savos veikalos tirgoja mūsu avīzi sākumā bez procentiem, bet vēlāk par salīdzinoši nelielu uzcelojumu. Tie bija trīs "Artavs" veikali Rūjienā un Naukšēnos, divi "Zaltes" veikali, "Dzirnaviņas", kādu brīdi arī veikals "Ievuliči". Šo veikalu vadītāji uzskatīja par pašsaprotamu atbalstīt vietējo mediju.

Maz pamazām ar ļoti taupīgu dzīvošanu bija izdevies sakrāt nelielu summu saimnieciskām vajadzībām, bet nauda diemžēl glabājās Bankā Baltija, un līdz ar tās bankrotu pazuda arī visi avīzes uzkrājumi. Viss atkal bija jāsāk no nulles.

Vēl viens negaidīts trieciens bija 90.-to gadu vidū. Kā jau minēju, ap to laiku mazo izdevumu bija saradies ļoti daudz, un to izplatīšana Latvijas Pastam, iespējams, bija nerentabla, tāpēc Pasts savus pakalpojumus izlēma piedāvāt tikai tiem izdevumiem, kuru tirāža nav mazāka par 2000 eksemplāriem. "Rūjienas Vēstnesim" tādu skaitļu nebija nekad un nevarēja būt, tāpēc palikām ārpus kataloga un abonēšanas pakalpojuma. Pārliecinoši lielākais lasītāju skaits jau bija ieraduši avīzi abonēt, kas redakcijai deva pārskatāmu un paredzamu plānošanu.

Redkolēģijas sapulce kultūras namā kādā pirmdienā. 1997. gads.

No kr.: L.Lenša (Siliņa), I.Fērmane (Dukure), S.Roķe, G.Ziema, I.Landrāts, J.Landrāts, N.Dutčuks, redakcijas viesis un jaunā žurnāliste skolniece I.Rulle.

Kādu laiku nācās pāriet tikai uz mazumtirdzniecību. Un tad, kad šāda pieceja un citi apstākļi bija savu padarījuši un mazo avīzīšu skaits ļoti sarucis, Latvijas Pasts mazās avīzes atkal ņēma savā paspārnē, lai vai kāda būtu tirāža. Bet notika tā, ka kopš tā laika mūsu lasītāju ieradumi abonēt atgriezās tikai daļēji un visus turpmākos gadus palika nemainīgi – pusi tirāžas abonēja, otru pusi pirka veikalos, un nekas to nespēja mainīt. Vienai daļai lasītāju tas bija pat kā rituāls – piektdienu rītos gaidīt pie veikala, kad atvedīs avīzi.

Tāpat arī tika novērots, ka pasta nodaļā abonē "Liesmu", bet Vēstnesim pataupa šo iknedēļas pirkšanas prieku. Plānot ienākumus šādā veidā bija ļoti grūti, no otras puses – tas nekad neļāva atslābt, jo nebija garantētu, jau apmaksātu eksemplāru. Vajadzēja saglabāt modrību un gādāt, lai avīze būtu interesanta, daudzpusīga un nezaudētu savu aktualitāti.

Tuvojoties 2000. gadam, Latvijas Komerclikums ieviesa izmaiņas, kas lika arī Vēstnesim no bezpeļņas organizācijas pāriet citā uzņēmējdarbības formā un turklāt oficiāli atdalīties no domes. Tas arī tika izdarīts, un

2002. gada pavasarī avīze transformējās par SIA "Grafīts", kurā bija pieci īpašnieki – G.Ziema, I.Landrāts, L.Siliņa, N.Dučuks, I.Dukure. Uzņēmuma dibināšanu valsts pieļāva veikt visai formāli bez reāliem finansiāliem ieguldījumiem, par kapitāldaļām uzskatot jau esošās materiālās vērtības (redakcijas mēbeles un datortehniku), kuras uz to brīdi bijām mācējuši sapelnīt un iegādāties. SIA dibināšana gan arī ieviesa citu finansiālo kārtību, kas jo gadus, jo lielākā mērā kļuva nesavienojamāka ar elementāru iespēju izdzīvot. Nodokļu slogs pat teorētiski nebija panesams bez zaudējumiem.

Redakcija Valdemāra ielā 5. No kr.: I.Fērmane (Dukure), N.Dučuks, L.Siliņa, G.Ziema.

No kr.: L.Siliņa, Rūjienas vidusskolas jaunā žurnāliste Liene Priedīte, Naukšēnu vidusskolas žurnāliste Ritma Gaidamoviča, maketētājs N.Dučuks. Aizmugurē G.Ziema, A.Dukurs, I.Landrāts.

Jāpiebilst, ka 2000. gadā Vēstnesis jau bija nostaiģājis diezgan garu ceļu. Dabiski, ka sākotnējais entuziasms vienādi augstā pacēlumā nevar turēties gadiem ilgi. Dažādos avīzes attīstības posmos avīzes veidotāju pulkam pievienojās un atkal attālinājās daudzi aktīvie ļaudis, daudzi darbojās periodiski. Daži, izmēģinājuši savus spēkus un realizējuši sevi žurnālistikas lauciņā, atrada savu sūtību citās jomās vai devās no Rūjienas uz dzīvi citur. Deviņdesmito gadu entuziasmam beigu beigās katra

dzīvē vajadzēja ieņemt arī praktiskus apveidus, un ilgi savienot brīvprātīgo ar maizes darbu bieži vien nevarēja. Tāpēc no avīzes sākuma gadiem, kad pie jubilejas galda sasedās nepilni divi desmiti, gadiem ejot, darbinieku skaits saruka līdz tiem, kuri avīzes veidošanā piedalījās pastāvīgi. Lai arī avīze arvien vairāk nostiprināja savu tehnisko varēšanu, statusu un lomu sabiedrībā, darbs tajā vienmēr prasīja upurēšanos ļoti spiedīgos finansiālos apstākļos.

Atnākot lielajai krīzei 2008. gadā, jautājums par avīzes pastāvēšanu bija asāks nekā jebkad agrāk. Nepatīkamā atskārsme par gaidāmajām ekonomiskajām problēmām, no slikti uz ļoti slikti, nāca, kad jau bija beigusies abonēšanas kampaņa. Šaubu pilnajā brīdī – ko darīt – izlemt palīdzēja tobrīd esošie 500 abonētāji, kuri jau bija samaksājuši un ar to izteikuši vēlmi saņemt avīzi, neskaitot vēl tikpat, kuri avīzi pērk veikalā. Iztēlojoties gara acīm šo gaidošo cilvēku pūli, es nespēju pagriezt viņiem muguru. Tobrīd bija jārisina arī nopietna problēma, jo bijām palikuši bez maketētāja. Tad arī tika pieņemts lēmums lūgt finansiālu palīdzību Rūjienas pašvaldībai. Deputātu lēmums bija labvēlīgs, un tika parakstīts savstarpējs pakalpojuma līgums. Lai arī līguma summa neatrisināja visas finansiālās problēmas, tā bija glābjoša un ļāva nepacelt avīzes cenu. Savstarpējais līgums bija spēkā līdz avīzes darbības beigām. Jāteic, ka ārpus līgumā noteiktajiem pakalpojumiem (kultūras un izglītības iestāžu sludinājumi, publikācijas, kultūras programma, domes lēmumi vai paziņojumi, u.c.), dome neiejaucās redakcijas darbā un avīzes saturā.

Redakcijai Ziemassvētku sarīkojums. No Salaveča diplomu saņem fotogrāfs Rainis Tenteris.

Ilmārs izgaismo situāciju.

Ar zīmuļu patronām tiek apbruņota A.Vīksna.

Kopš 2005. gada, kad redakcija apmetās tautskolas telpās, veicām visus maksājumus atbilstoši īres līgumam.

Arī mazā kolektīvā, kurā ir spilgtas personības, viedokļu un raksturu atšķirības var būt pārāk krasas, ka kopīgs tālākais ceļš vairs nav iespējams. Tā 2015. gadā SIA "Grafīts" pārtapa par "Grafīts 3", kurā no iepriekšējiem pieciem avīzes īpašniekiem palika trīs – G.Ziema, I.Landrāts, I.Dukure. Avīzes veidotāju loks sašaurinājās līdz pašam uzticamākajam kodolam. Avīzes ikdienas darbā pastāvīgi bija iesaistīti ne mazāk par astoņiem cilvēkiem.

No sākotnējās darba dalīšanas līdz daudzfunkcionālai pieejai, kāda ir arī jebkurā citā medijā, kad žurnālistam jābūt arī fotogrāfam un korektoram, bet redaktoram – vienlaicīgi arī direktoram, reklāmas daļas vadītājam, projektu vadītājam, apkopējam, žurnālistam, uzņēmējam un daudz kam citam, kad grāmatvedim jābūt arī izveicīgam ekonomistam, maketētājam – visu

tehnisko lietu pārzinātājam un plānotājam utt., arī Vēstnesis ļoti ierobežoto finanšu dēļ nonāca līdz daudzfunkcionālismam, jo atsevišķus speciālistus algot nevarēja atļauties. Pildot ļoti daudzus pienākumus, bet dzīvot no rokas mutē, kļuva par pierastu lietu. Varētu maldīgi šķist, ka mazai avīzītei arī darba un pienākumu ir mazāk, ka viss vieglāk, vienkāršāk, lētāk, tomēr tā gluži vis nebija. Vēstnesim bija pilnīgi tādas pašas problēmas un grūtības, kādas lielajiem valsts medijiem, tikai izmēros proporcionāli mazākā apjomā, kas lietas būtību nemaina. Tāpat arī nodokļu slogs visiem vienādi smacējošs.

Mūsu avīzes finanses veidoja tikai pārdotie eksemplāri un sludinājumi, reklāmas, kas arī nevarēja būt neierobežotas. Vietējiem uzņēmējiem, ražotājiem ļoti reklamēties nebija vajadzības, kur jau tāpat visi visus pazīst. Palika vien privātie sludinājumi, kuri kā lasāmviela gan ir interesanti, bet finansiāli lielus ienākumus nedeva, jo gadījās arī tā, ka, piemēram, lauku cilvēks vēlējās pārdot savus mazdārziņā audzētos burkānus, bet sludinājuma cena, pat tikai mazākā, "apēstu" pusi viņa ražas un sludināties kļūtu bezjēdzīgi, tāpēc nācās dažkārt meklēt saprātīgu kompromisu un redakcijā nograuzt

Gatavojam apsveikumu "Liesmai" jubilejā.

Sveicam "Liesmas" redaktori Antru Lāci avīzes 10 000. numura svinībās Valmieras teātrī.

maksāšanas līdzekli – pāris burkānus vai publicēt sludinājumu par brīvu. Tāpat arī par brīvu bija sludinājumi par dzīvnieku pazaudēšanu vai kādas mantas atrašanu, par labdarības pasākumiem vai tamlīdzīgām nekomerciālām aktivitātēm. Tādēļ mūsu avīzē nekad nebija cieši nolemtu izcenojumu, izņemot par politikajām reklāmām, jo bija jāpielāgojas katrai situācijai un jābūt cilvēkiem un pretimnākošiem. Sludinājumus no vietējiem ļaudīm droši varēja pieņemt telefoniski ar norunu, ka samaksās vēlāk, un visā avīzes pastāvēšanas laikā bija

**Avīzes īpašnieki – G.Ziema, I.Dukure, I.Landrāts.
2012.gada 31.maijā G.Ziemas 85. dzimšanas dienā.**

varbūt tikai viens vai divi gadījumi, kad samaksāt tomēr aizmirsa. Turpretī pret tālumniekiem, kas nav Rūjienas vai tuvējās apkārtnes ļaudis, šāda familiāra uzticēšanās netika piekopta. Pēdējos gados izveidojās ļoti laba sadarbība ar portālu “307.lv”, kurā ērti varēja iesniegt sludinājumus elektroniski, un, cik vien tas bija iespējams, ģeogrāfiski paplašinājās reklāmdevēju loks.

Pēdējos divos gados, kad valsts pasniedza stipri izvārdzinātajiem medijiem palīdzīgu roku, arī Vēstnesis pieteica savus projektus un gadā sešus mēnešus saņēma finansiālu atbalstu. Divu gadu projekta laikā tapušie materiāli, kuru sagatavošanai valsts piešķīra līdzekļus, lasītājiem ļoti patika, un valsts atbalsts deva nelielu atelpu no avīzes finansiālajām problēmām.

Salīdzinoši vienīgais avīzei finansiāli augšupejošais laiks bija pirms pirmās reģionālās reformas, kad Rūjiena un apkārtējie pagasti dzīvoja katrs atsevišķu, neatkarīgu dzīvi. Tad tika ieviesti pielikumi Jeriem, Naukšēniem, Ķoņiem, Sēļiem, Lodei, Vilpulkai, Ipiķiem un pat Kārķiem. Šīs pašvaldības, nediktējot pielikumu saturu, katra nedaudz finansēja pielikumu tapšanu. Lai arī pielikumu sagatavošana prasīja lielu izveicību, darbs bija auglīgs un lasītāji to ļoti novērtēja. Tāpat atsevišķās lapas, ko arī vēlāk sagatavoja Naukšēni un Kārķi, bija lasītāju iecienītas, jo pielikumi veidoja dubultnumurus, t.i., astoņas lapaspuses, kas avīzi vērtā biezāku un interesantāku. Vēlāk, protams, kad Naukšēni tapa par novada centru, viņus ar tik rūjieniska nosaukuma avīzi sadarbība iepriekšējā veidā vairs neinteresēja, un viņi dibināja paši savu informatīvo izdevumu, ko izplatīja par velti. Pēc reģionālās reformas arī Kārķu kā Valkas novada sastāvdaļas pielikums pats par sevi kļuva svešķermenis, lai gan Kārķiem ar Rūjienu vēsturiski un teritoriāli ir daudz vairāk kopīga nekā ar Valku.

Savulaik pat divas reizes ir mēģināts veidot kopīgu izdevumu ar Mazsalacu, taču šāds rūjieniešu priekšlikums atsaucību neguva ne pirmajā, ne pēc gadiem otrajā piedāvājumā. Iecerei vajadzēja satuvināt kaimiņu teritorijas, un tas būtu arī finansiāli izdevīgi, tomēr vēsturisko Rūjienas un Mazsalacas nošķirtību Mazsalacas vadība nevēlējās mainīt. Teritoriju sadrumstalotība dažos gadījumos, kā tas ir ar Mazsalacu, klasificējama kā reģionālā īpatnība. Jāsecina, ka mazas, vietējas avīzes prioritāte un vienlaikus arī ierobežojošais faktors ir visai noslēgts sabiedrības loks, kam maz interesē 20 km attāli kaimiņi, bet ļoti svarīga ir saziņa ar tuvumā esošajiem ļaudīm.

Tehniskā progresa fantastiskais lēciens

Domājot par avīzi, pirmais un svarīgākais, uz ko vēršam uzmanību, ir, protams, saturs, kamēr “aizkadrā” paliek avīzes tapšanas virtuve – tehniskā puse, kas Vēstneša gadījumā ir negaidīti interesanta. Kad lasām avīzi, parasti neaizdomājamies, kāpēc tā ir tāda, kāda ir, un parasts lasītājs pat nenojauš, cik sarežģīts var būt avīzes tapšanas process pirms avīze nonāk viņa rokās. Pats interesantākais 27 gadu laikposmā ir ne tik daudz profesionāli specifiskie smalkumi, cik tieši tehniskais progress, kuru izdzīvoja ”Rūjienas Vēstnesis”, sākot no darba ar šķietami ļoti primitīviem līdzekļiem, līdz modernajām tehnoloģijām, kādas tagad bauda un par pašsaprotamām uzskata visā pasaulē.

Atskatoties uz to, kā mūsu avīze tapa pirmajos gados, var tikai brīnīties par avīzes veidotāju uzņēmību un pacietību, jo ceļš līdz viena avīzes numura nākšanai klajā bija ļoti garš. 1993. gadā datoru laikmets vēl nebija sācies. Pie mums vēl goda vietā bija parastas rakstāmmašīnas un universālais līdzeklis – uz papīra ar roku rakstīts teksts un, protams, tipogrāfija, kas vēl gan strādāja ierastajā veidā, bet bija jau jaunās tehniskās ēras un nenovēršamo pārmaiņu priekšvakarā. Galda tālruņi tolaik bija evolucionējuši no trīs līdz piecciparu numuriem, un, kā jau tas pieklājas, tie avīzē bija publicēti gan redakcijai, gan žurnālistiem.

Kad kārtējam avīzes numuram paredzētie teksti bija redaktore Sarmītes Mednes rokās, tālāk palīdzīgu roku sniedza Valmieras tipogrāfija. Redaktore ar autobusu devās uz Valmieru, un tur tapa pārrakstīts teksts, un vēlāk nodrukātais Vēstnesis ceļoja atpakaļ uz Rūjienu. Ilgus gadus loģistika bija maršruta autobusu vadītāju iesaistīšana Vēstneša vai drukāšanai sagatavotā maketa pārvadāšanai turp un atpakaļ no Valmieras.

Lūk, ko Gunārs Ziema raksta Vēstneša 10.jubilejā: “(..) Sākot tajā netālajā 1993. gadā, neviens no mums nezināja, kas tur iznāks un vai vispār kas iznāks, jo starp sācējiem nebija neviena žurnālista ne ar, ne bez speciālās izglītības. Bet mēs bijām rēķinājušies vienīgi ar tām grūtībām, ar kādām sastapsimies, avīzi veidojot. Atveduši uz Rūjienu kaudzi pirmā numura eksemplāru, sapratām, ka mūs sagaida izplatīšanas un pārdošanas grūtības, bez kuru uzvarēšanas mūsu rosme jau ar pirmo numuru varētu pārtrūkt. Ilmārs pārdeva autostāvvietā, iesaistot savu “ģimīliju”. “Pagrīdē” Vēstnesi tirgot paņēma arī kioskniece. Ar lielām grūtībām realizējām apmēram pusi no 1500 gabalu lielās tirāžas par 5 santīmiem numurā.

Interesanta jau bija pati laikraksta numura tapšana. Redaktore Sarmīte Medne, enerģiski rīkojoties, savāca kārtējā numura materiālus visbiežāk rokraksta formā, retāk mašīnrakstā. Ar papīru žūksni diplomētā latviešu valodas skolotāja brauca uz tipogrāfiju “Lapa” Valmierā. Tur redaktore diktēja rakstīto datoristam, kurš tekstu ievadīja datorā.

Pēc laba laika direktore, Naukšēnu agronome Anita Viļķina sagādāja redakcijai pirmo datoru. Tad nu teksta ievadīšanu varējām izdarīt paši.

Nākamais attīstības etaps bija tāds, ka tekstus ievadījām gan šeit, Rūjienā, gan arī Valmierā, jo nu jau redakcijai bija divi datori. Maketēšana notika Valmierā Anitas dzīvoklī, kur viņai palīgā nāca meita Maija. Katru reizi vēl vajadzēja aizsūtīt uz Valmieru ilustrācijas – fotogrāfijas, lai tipogrāfija tās nokopētu (ieskenētu). Palīgā nāca autobusu kasieres, kuras paņēma aploksni ar bildēm,

aizveda uz Valmieru, atstāja dispečeriem. Tad kāda no trim Viļķinu sievietēm šo aploksni nogādāja tipogrāfijā. Gatavās avīzes pakas no tipogrāfijas uz autobusu atkal nogādāja kāda no Valmieras mūsu kolēģēm.

Dzīve mainījās. Anita sāka strādāt Valmieras UAC (Uzņēmumu atbalsta centrs). Šī uzņēmuma direktors neļāva viņai strādāt Rūjienas avīzē. Bet Anita, reiz sākusi, nevarēja sev tīkamo darbiņu pamest un "aizgāja pagrīdē", pārvēršoties Maijā Zeltiņā. Avīzes pasītē Anitas vārds nozuda, bet tajā vietā par datorsalicēju kļuva Maija Viļķina. Un nu jau numurs maksāja 8 santīmus.

Pienāca laiks, kad redakcijas tehnikai pievienojās skeneris – kopējamais aparāts. Ilmārs bija kļuvis par mašīnas īpašnieku un brauca uz tipogrāfiju pakaļ gatavajam avīzes numuram, kas maksāja 10 santīmus. Tirāža – 1700. 1996. gadā numurs maksāja 12 santīmus un tirāža – 1600 eksemplāri. Pusgadā mainās tirāža, paliekot 1500. Mazumtirdzniecībā numurs maksāja 15 santīmus.”

Pirmo datoru avīzei dāvināja Piensaimnieku biedrības toreizējais priekšnieks Jānis Jasāns. Dāvinājums gan nebija pilnīgi nesavtīgs, un šodien toreizējie avīzes veidotāji to raksturo diezgan nesaudzīgi, jo nācās dāvinājumu atstrādāt, publicējot apjomīgus materiālus, kas aktuāli tikai pašai biedrībai. Un tomēr, lai arī par dārgu cenu, pirmais daters bija nozīmīgs pakāpiens ceļā uz moderno laikmetu. Kādu brīdi daters, protams, bija tikai kā moderna rakstāmmašīna, jo līdz internetam vēl bija gaidāms krietns laiks, toties ar roku rakstītie teksti tika pārrakstīti datorā un Valmierā nokļuva jau ievadīti disketēs. Vēl vēlāk disketes kļuva aizvien izplatītākas, un līdz ar tām arī pirmās tehniskās ķibeles informācijas nolasīšanā.

Avīzes 400. numura jubileja 2000. gada decembrī bārā "Trīs draugi" kopā ar labvēļiem, pašvaldības pārstāvjiem, bijušajiem, esošajiem un jaunajiem žurnālistiem.

Vārds pirmajai redaktorei Sarmītei Mednei.

Svētku uzrunu teic direktors Jānis Landrāts.

Vēstneša izdošanas laikā paspēja evolucionēt dažādi palīglīdzekļi-informācijas nesēji. Diskešu ēra pamazām beidzās, un sākās salīdzinoši ilgāks kompaktdisku laiks, taču, paplašinoties interneta pieslēguma pieejamībai, arī disku lietderība avīzes materiālu apstrādē saruka, līdz izbeidzās pavisam. Kompaktdisku kā informācijas glabātāju nozīme visur mazinājās, un tik ļoti, ka pat neražoja vairs datorus, kam iebūvēta disku nolasīšanas iekārta, nemaz nerunājot par datoru laikmeta dinozauriem – disketēm. Paspēja evolucionēt arī fleši jeb USB atmiņas kartes, kuru attīstība vēl aizvien turpinās.

Uz pirmā datora vēstnesieši mācījās gan tekstu rakstīt, gan vēlāk arī maketēt, kad 1996. gada vasarā informātikas skolotāja Valda Vīksnas izraudzīts skolēns Nikolajs Dutčuks sāka patstāvīgi apgūt maketēšanu. Lai arī sākumā viena numura maketēšana aizņēma daudz laika (trīs vai četras pēcpusdienas un vēlus vakarus), visi sagatavošanas darbi nu varēja notikt Rūjienā, un, kamēr vēl nebija interneta, atlika vairs tikai fiziski nogādāt pašu maketu līdz tipogrāfijai. To nodrukājām uz tā sauktā pauspapīra spoguļattēlā, kā tas bija vajadzīgs drukāšanas procesam. Kad 2000. gadu sākumā tikām pie interneta, varēja sākties jau nākamais komfortabls solis – maketa nosūtīšana tipogrāfijai elektroniski. Nu varēja visi kārtējā numura sagatavošanas darbi notikt tikai Rūjienā, neiesaistot papildu spēkus.

Nākamais un ļoti nozīmīgais solis bija avīzes formāta maiņa 2000. gadā, kas deva avīzei tik vajadzīgo otro elpu. Tas redakcijā nenotika gluži ar vienprātīgu atbalstu, jo dažiem avīzes dibinātājiem

Vēstnesiešus sveic toreizējā Rūjienas pašvaldības vadītāja Marika Grūsle.

Kas nākamais vakara programmā?

viņu izlolotais A4 formāts bija kļuvis mīļš, un tāpēc viņi bez iebildumiem vizuālās pārmaiņas nespēja pieņemt. Laikā, kad avīze pati par sevi bija jaunums, nekādas pretenzijas pret formātu, protams, nevarēja būt. Katrs numurs bija cītīga darba apbrīnas vērts rezultāts, taču, laikam ejot, lasītāju prasības auga gan satūra ziņā, gan arī noformējums nebija mazsvarīgs un patiesībā cieši ar to saistīts. Piemēram, mazajā formātā varēja ievietot maza izmēra fotogrāfijas, kas nereti ar nepilnībām poligrāfiskajā izpildījumā radīja mazkvalitatīvu kopiespaidu. Mazais formāts bija kļuvis fiziski un garīgi par šauru un ierobežojošu, tāpēc pašvaldības Attīstības daļas vadītājas Nikoletas Zariņas piedāvājumu piedalīties sadarbības projektā "Solis uz atvērtu sabiedrību", kura rezultātā būtu iespēja tikt pie jaunas tehnikas un pie viena palielināt avīzes formātu, nedrīkstēja palaist garām. Paši mēs nekad nebūtu tik turīgi, lai iegādātos pilnīgi jaunu datoru un ļoti dārgo A3 printeri. Šī iespēja avīzei pavēra durvis uz jaunu etapu. Var piekrist iebildumiem, ka četras lapaspuses avīzi vērtā paplānu, nekā tā pati loksne, kas salocīta līdz A4 formātam un veido astoņas lapaspuses, bet visā avīzes izdošanas laikā dubultnumuru vai īpaši papildināto numuru nemaz nebija tik maz. Lielais formāts sevi godam attaisnoja, turklāt bija nepieciešama arī jauna avīzes galviņa. To zīmēja mākslinieks Rihards Delves. Tādējādi avīzes formāta maiņa arī vizuāli palīdzēja pāriet jaunā attīstības posmā, kas tobrīd bija ļoti nepieciešams. Un tā pēc kārtas 440. numurs 2001. gada septembrī pirmo reizi iznāca lielajā A3 formātā.

Redakcija Skolas ielā 8a.

Ap to laiku avīzes ceļš no tipogrāfijas līdz abonentiem un mazumtirdzniecībai bija jau centralizēts Latvijas Pasta pakalpojums.

Vēl viens tehniskās attīstības brīnums, kas tieši skāra avīzes veidošanu, bija digitālo fotoaparātu parādīšanās. Rezultāts no tā plašas pielietošanas, protams, ir diskutabls. Kaut arī modernie fotoaparāti ir ražoti tā, lai maksimāli atvieglotu darbu fotografēšanas pamatus nezinošam entuziastam, tomēr ne tuvā katra fotogrāfija sanāk derīga atbilstoši avīzes tehniskajām prasībām. Tomēr digitālo fotoaparātu uzvaras gājiens nebija apturams. Gandrīz katrs žurnālists nepieciešamības gadījumā tagad varēja būt arī fotogrāfs. Digitālais aparāts neprasija ikmēneša ieguldījumus, un tā lietošanai nebija nekādu ierobežojumu. Protams, līdz tam, kad atkal cilvēki spēja novērtēt foto meistara priekšrocības un saskatīt atšķirības kvalitātē, pagāja krietni daudz gadu, un profesionāli fotogrāfi atkal kļuva pieprasīti tur, kur varēja atļauties par darbu atbilstoši samaksāt.

Vēstnesis savu pirmo digitālo fotoaparātu nopirka 2000. gadā, un tā pielietošana notika ar lielu aizrautību, jo tagad bija iespēja ļoti mobili reaģēt un nekavējoties fotografēt visu, kas nepieciešams.

Tas piešķir lielu rīcībspēju. Bez šaubām, profesionālā fotogrāfa Raiņa Tentera devums avīzei ir ļoti nozīmīgs. Agrāk avīzes materiālu sagatavošanas periodā plānošanai bija jānotiek ļoti savlaicīgi. Nebija iespējams fotogrāfu izsaukt pēkšņi kur un kad vēlējās, un, pat ja varētu, nebūtu iespējams tādus pakalpojumus atbilstoši apmaksāt. Tāpat arī fotogrāfiju izgatavošana tik mazos daudzumos, cik vajadzēja vienam avīzes numuram, kļuva finansiāli dārga, tāpēc to izkonkurēja vienreizējs ieguldījums, nopērkot digitālo fotoaparātu, un tā vienkāršā ekspluatācija. Turklāt fotogrāfiju kvalitātes uzlabošanā kā palīgu varēja izmantot arī datortehniku, un rezultāti bija labi.

Redakcija tajā pašā Skolas ielā pēc ēkas renovācijas, bet jau citā telpā ar atsevišķu ieeju no ārpuses.

Avīzes pastāvēšanas pēdējos gados digitālo fotoaparātu dažkārt aizstāja kvalitatīva mobilā telefona iespējas, kas būtībā ir ceļā uz to, lai atsevišķās situācijās izkonkurētu fotoaparātus. Tāpat arī mobilie tālruņi, kas aizmirstībā atstājuši galda telefonus, pamanījās savās funkcijās aizstāt arī diktofonus, kas vēl tikai pirms pārdesmit gadiem bija svarīgs žurnālista atribūts. Bija žurnālisti, kuri neuzticējās jaunajai teknikai un paļāvās tikai uz savu atmiņu un piezīmēm bloknotā, tomēr diktofons avīznieku darbā bija bieži izmantots. Pirmais no diktofoņiem bija ar tajā ievietojamu lentas kaseti, kuras izmantošana nevarēja būt ļoti daudzkārtīga. Turklāt toreiz labais tonis vai pat kādi īpaši noteikumi lika, piemēram, intervijas ierakstu glabāt trīs gadus, lai strīdus gadījumā tas būtu kā pierādījums. Attīstoties digitālajai teknikai un līdz ar to arī manipulāciju iespējām, digitālajos informācijas nesējos uzkrātie materiāli vairs netika uzskatīti par drošiem un neapgāžamiem pierādījumiem, piemēram, tiesu procesos, tāpēc to uzglabāšana vairs nebija obligāta.

Nākamie diktofoņi, kas sekoja, jau bija digitāli un izmēros pavisam nelieli, līdz kamēr šo funkciju uzņēmas pildīt visparastākais mobilais tālrunis.

Tomēr... lai cik ļoti būtu attīstījušās tehnoloģijas, ir un paliek neaizstājams pats pirmais un svarīgākais – cilvēka spējas savas domas, emocijas, vērojumus, pārdzīvojumus pārvērst vārdos, skaņās, tekstā, krāsās, kustībā vai citos izteiksmes veidos. Pirmā arvien ir ideja, doma, kas vēlas tikt realizēta un sadzirdēta. Kādiem līdzekļiem – tas ir otršķirīgs jautājums.

Vēstnesis – sava laikmeta līdzgaitnieks un sabiedrības spogulis

Šķirstot 27 gadu laikā izdotos Vēstnešus, varam lieliski redzēt, kā dzīvojis Rūjienas novads un visa tālā apkārtnē, par ko cilvēki priecājušies un raizējušies, kā dibināti uzņēmumi un nereti pēc tam klusām un nemanot norietējuši. Kā mainījās tas, kam paredzēja saules mūžu un domāja esam mūžīgu. Uz dzīves skatuves uznākušas jaunas paaudzes un aizsaulē devušies agrāk tik neaizvietojamie cilvēki. Redzam, kā laika gaitā attīstījusies pilsēta, nezaudējot savu ziemeļniecisko šarmu, kā novads spējis pielāgoties jauniem apstākļiem pēc divām teritoriālajām reformām. Interesanti vērot, kā avīzes saturs – izteiksmes veids un tēmu izvēle – raksturo laiku, kurā dzīvojām. Šķirstot secīgi vairāku gadu vai visa perioda Vēstnesi, var to uztvert kā lielas ģimenes albumu. Notikumu, kas caurvij katra novadnieka dzīvi, ir bijis tik daudz, ka senākie jau pārtapuši par folkloru vai piepulcināti kolorītajai kultūrvēsturei.

Būtiski, ka avīzes dibinātājiem un veidotājiem žurnālistiku nācās apgūt procesā un izdot avīzi bez jebkādam priekšzināšanām. Avīzes materiālu plānošanu un tēmu izvēli sākotnēji vairāk pielāgoja žurnālistu personīgajām interesēm un talantam, avīzes saturu noteica tas, kas pašiem žurnālistiem bija visvairāk pie sirds, un sākuma gados avīzes spēcīga vadlīnija bija novadpētniecība. To jau arī var saprast un pamatot, jo pēc Atmodas visai sabiedrībai kopumā vispirms bija nepieciešams izziņāt savas saknes. Piemēram, ar neredzēti lielu sparū visur Latvijā dibinājās folkloras kopas, daudzviet skolās noritēja Baltās stundas, arī Rūjienā, savus vēsturiskos nosaukumus atguva ēkas, ielas utt. Visur valdīja senatnes izziņāšanas azarts, un kādu laiku visiem tas šķita interesanti. Vēstnesī darbojās divi izcilie mūsu novadpētnieki – Jānis Landrāts un Gunārs Ziema. Abi novadpētnieki izdeva arī kopīgi sagatavotu grāmatu, kura šobrīd ir katra kārtīga rūjienieša grāmatplauktā, un G.Ziema vēl atsevišķi divas grāmatas. Arī Vēstnesī nākotnes novadpētnieki un citi interesenti varēs atrast daudz ļoti vērtīgu vēstures materiālu, kurus publicēja abi iepriekšminētie autori.

Tomēr vēstures materiālu pārbagātība iknedēļas avīzē lasītājiem drīz vien sāka kļūt par smagu, un tas no lasītāju puses kļuva par galveno pārmetumu vēl vairākus gadus pēc tam, kad viņu vēlmes bija ņemtas vērā.

Ļoti būtiski ir noturēt līdzsvaru, lai redakcijā ir abu dzimumu žurnālisti, jo tas tiešā veidā ietekmē visa medija kursu. Avīzes saturā ir vajadzīgs gan sievišķīgs skatījums uz notikumiem un pasauli, gan vīrišķīgas tēmas un drosmīgs, gudrs vīrieša viedoklis. Ko tur liegties – lai arī mēs dzīvojam sabiedrībā, kur valda dzimumu līdztiesība, ir neskaitāmi daudz situāciju, kurās neizdodas ignorēt dabas nolikto kārtību par to, kāda loma sabiedrībā ir sievietei un kāda – vīrietim, un no diviem vienlīdzīgiem viedokļiem paudējiem sabiedrība tradicionāli dos priekšroku vienam no tiem. Vēstnesī, cik vien iespējams, šis līdzsvars ir bijis ievērots. Vīrieši ir rakstījuši par politiku, vēsturi, ugunsdzēsību, medībām, robežsardzi u.c. vīrišķīgām tēmām, bet sievietes izpaudušās par sociāliem jautājumiem, kultūru, rokdarbiem, bērnu audzināšanu, izglītību... Protams, lielākais vairums avīzē skarto tēmu ir bijis jāvar izvērst kā vieniem, tā otriem, jo sevišķi tāpēc, ka tik mazā laikrakstā, kāds bija "Rūjienas Vēstnesis", žurnālistam ir bijis jābūt universālam un spējīgam iedziļināties jebkurā tēmā, kas bija aktuāla. Ar smaidu atceros gadījumu, kad atskanēja redakcijas telefona zvans un cilvēks vēlējās tikt savienots ar nodaļu, kura raksta par lauksaimniecību. Nācās paskaidrot, ka mums nav atsevišķu nodaļu un ka mums visi raksta par visu. Interesanti, ka, uzskaitot visus žurnālistus, kas pastāvīgi darbojušies avīzei nozīmīgu periodu, vīriešu līdzdalību, kāda bija Vēstnesī, apskaustu jebkurš laikraksts.

Visā avīzes pastāvēšanas laikā ir bijuši vairāki mēģinājumi izkāpt no rāmjiem, kādos avīzi laika gaitā ielikuši lasītāji. Tas patiešām ir neparasti, bet lasītājiem izveidojās skaidrs priekšstats par to, kādai jābūt novada avīzei, un katra "novirze" no tā izraisīja tūlītēju neapmierinātību vai pat sašutumu, pieprasot atgriezties pie "kārtības". Līdzīgi kā cilvēks, kurš, piegājis pie spoguļa, iztaisno muguru, pieglauž matus, pasmaida un visnotaļ cenšas, lai atspulgs būtu viņa labākā versija, tā arī mūsu lasītāji Vēstnesi uztvēra kā visa labākā apkopojumu, kurā spoguļotos rūjieniešu cēlākie un slavējamākie panākumi, lai avīze būtu garīguma un priekšzīmes nesēja. Kā jau ģimenes albumā, Vēstnesis pēc lasītāju domām nebija visādu nesmukumu publicēšanai, bet tas, kurš ceļ cilvēku pašapziņu, palīdz pārvarēt grūtības, meklē, atrod un uzliek uz delnas visu to, ar ko novads var lepoties. Tāda bija lasītāju uzliktā latiņa, kas bija jāņem vērā. Lasītāji mums ļoti uzticējās, un to varētu raksturot tā: "Ja reiz tā rakstīts Vēstnesī, tad tā arī ir!" Mēs, protams, ļoti centāmies šo uzticību nepievilt un lielā mērā patiešām atrast visu to, kas cilvēkus uzmundrina. Interesanti, ka, iestājoties interneta laikmetam, sociālajos tīklos neierobežotam skaitam lietotāju rūjienietis mierīgi varēja publicēt sevi kompromitējošus attēlus, turpretī pret publicitāti "Rūjienas Vēstnesī", kura auditorija nav visa pasaule, bet savs novads, izturējās ārkārtīgi nopietni – attēlus intervijām vajadzēja rūpīgi izvēlēties un saskaņot. Ja rajona vai valsts medijos varēja atļauties paust brīvākas domas, kas ne vienmēr atbilda patiesībai, savējiem pat nemēģināja piemēlot vai runāt puspatiesības. Tāpēc pret jebkuru interviju, viedokļa paušanu vai tml. rūjienietim bija ārkārtīgi liela atbildības sajūta. Jo... kas Vēstnesī rakstīts, to ar cirvi neizcirst.

Lasītāju uzliktie rāmji dažkārt apgrūtināja jaunu, radošu pieeju ieviešanu un tēmu izvēles brīvību. Tā, piemēram, laikā, kad kļuva aktuāla viendzimuma attiecību tēma un sabiedrības attieksmes problēma pret seksuālajām minoritātēm, pat tikai neliels ieskats šajā tēmā izraisīja krasu noliegumu. Kāds cienījams Rūjienas pilsonis pat rakstīja redakcijai vēstuli, kurā pauda savu sašutumu un draudēja ar pašu galējāko soli – avīzi turpmāk vairs neabonēt, ja iebildumi netiks ņemti vērā.

Vēstnesis piedalās pilsētas svētku gājienā.

Mēdza gadīties, kad vieni, pārsvarā cienījama vecuma lasītāji, ļoti sašuta par, piemēram, *deklasētu* tipu publicēšanu avīzē "jo tādiem cilvēkiem mūsu avīzē nav vietas", kamēr gados jaunākus lasītājus gluži pretēji – sajūsmināja, piemēram, intervijas ar visā pilsētā pazīstamiem bezpajumtniekiem un saulesbrāļiem. Šādas publikācijas pievērsa pat skolas jaunatnes uzmanību un stipri cēla avīzes prestižu viņu acīs, jo avīzē ir vieta dzīves atspoguļojumam visā tās dažādībā.

Dažkārt avīzes nopietnais imidžs padarīja gandrīz neiespējamu joku tēmu. Uz iekšu vērstais,

ziemeļnieciski atturīgais lasītājs nebija uz jokiem, nesaprata ne jokus, ne ironiju un nemācēja vai baidījās par sevi pasmieties. Piemēram, jokošanās rubrikā “Runā, ka...”, kurā ar dažādu izdomātu joku palīdzību netiešā veidā varētu norādīt uz kādiem tūkumiem, problēmu vai vienkārši labsirdīgi pasmieties, beidzās ar to, ka joki tika pārprasti, uztverti pilnīgi nopietni un tieši. Humors tā arī palika viena no ”bīstamākajām” un mazāk pieprasītajām tēmām.

Toties lasītāju spēja saliedēties un sniegt atbalstu nelaimē nonākušajiem, bija apbrīnojama. Pietika ar vienu aicinājumu, lai sabiedrība iesaistītos ziedojumu vākšanā, piemēram, kādas ģimenes atbalstam pēc autoavārijas vai materiālajai palīdzībai ugunsgrēkā cietušajiem.

Kas attiecas uz kritiku, ar to bija jābūt ārkārtīgi uzmanīgiem un delikātiem. Bija jāņem vērā mūsu savā ziņā slēgtās sabiedrības specifika un tas, ka avīze mirklīgas uzmanības dēļ nedrīkstēja “rādīt uz kādu ar pirkstu”, pakļaujot cilvēku psiholoģiskam spiedienam, no kura tik mazā sabiedrībā nebūtu iespējas izvairīties. Bija jādomā par to, lai kritika būtu vērsta uz pozitīvu rezultātu, pretējā gadījumā tai būtu graužošs iespaids. Tika ņemts vērā arī tas, ka Vēstnesis iznāk tikai reizi nedēļā, tāpēc divu pretēju viedokļu paudēji tika pie vārda vienā un tajā pašā numurā. Gadījās arī tā, ka, upurējot “labu”, skandaložu materiālu, par labāku un pareizāku atzinām tādu pieceju, ka redakcijā ilgās sarunās divas naidīgās puses beigu beigās salīga mieru un atsauca publicēšanai atnesto *petīciju*.

Redakcija bieži bija vieta, kur noskumušais cilvēks, kurš atnesis publicēšanai sēru vēsti, tika uzklauts, neskatoties pulkstenī un viņu nesteidzinot. Tika izstāstīts aizgājēja dzīves gājums, izraudātas asaras, un aizejot kaut par kriptu bija kļuvusi vieglāka viņa bēdu nasta. Tāpat arī citi nācēji ar saviem ierosinājumiem vai ar jau uzrakstītām pārdomām redakcijā nebija retums.

Manuprāt, viens no Vēstneša ilglaicīgo panākumu iemesliem bija plašā sabiedrības iesaiste avīzes tapšanā. Neskaitot mūsu pastāvīgos autorus, avīzē visā tās pastāvēšanas laikā ir publicējušies vismaz 600 dažādi autori – kurš vienu reizi, kurš periodiski un regulāri, – mediķi, policisti, pašvaldības speciālisti un dažādu iestāžu vadītāji, mednieki, ugunsdzēsēji, skolēni un skolotāji, seniori u.c. Vēstnesī kopumā bija lasāmi raksti par 27 dažādām tēmām. Katram, kurš vēlējās izteikties, bija dotas tādas iespējas, un iedzīvotāji to zināja un izmantoja. Svarīgi, ka publicējās ne tikai tie, kuriem varbūt amats liek vērsties pie sabiedrības, bet arī vienkārši sava viedokļa paudēji, kam ir, ko teikt. Tādējādi nebūs pārspīlēts, ja teiktu, ka Vēstnesis savā ziņā bija tautas avīze, ko delikāti, ar izpratni un atbildības sajūtu redakcija virzīja sabiedrības saziņai vajadzīgajā gultnē.

Tas, ko nevar nepieminēt, ir viens no pašiem svarīgākajiem saziņas instrumentiem – valoda. Protams, drukas velniņi, tehniskas ķibeles un cilvēciskais faktors, kas pieļauj kļūdas, ir gandrīz vai neatņemama jebkuras avīzes sastāvdaļa, tomēr ļoti lielu uzmanību vienmēr veltījām pareizai latviešu valodai un gramatikai. Valodas kopšana ir nebeidzams darbalauks kā agrāk, tā arī tagad un turpmāk.

Jāatzīst, ka neparasti, tomēr “Rūjienas Vēstnesis”, kas taču ir mazpilsētas un lauku teritorijas notikumu atspoguļotājs, visā savā laikā par lauksaimniecību un lauciniekiem tuvām saimnieciskām lietām rakstīja daudz retāk nekā par kultūru, izglītību, kultūrvēsturi. Priekšplānā vienmēr izvirzījās dvēseles un gara nepieciešamības, un ”cīņā” par vietu avīzes lappusēs tām vienmēr bija priekšroka.

Lasītāji nereti izteica vēlmi vai atgādināja, ka gribētu uzzināt kaut ko tuvāk par Rūjienas un kaimiņu novadu uzņēmējiem, tomēr šajā lietā saskārāties ar visai delikātu problēmu. Uzņēmumu, kuri jebkurā laikā bija gatavi plaši atvērt savas durvis un izrādīt visu, ko zinātkārais žurnālists gribētu redzēt, bija salīdzinoši nedaudz, un par viņiem informācija mūsu avīzē bija periodiski atrodama. Lielākais vairums uzņēmumu, visnotaļ veiksmīgu, mums par pārsteigumu labprātāk gribēja turpināt klusām strādāt, neviena netraucēti. Viņi bija gatavi žurnālistam personīgi izrādīt un izstāstīt visu par savu uzņēmumu, apmaiņā pret to lūdzot palikt neafišētiem. "Es tev izstāstīšu visu, tikai neraksti!" Pie šādas attieksmes daļēji bija vainojama valsts nodokļu sistēmas represīvā daba, kad neviens nevarēja būt drošs, vai, pašam nezinot, nav pie kā vainīgs, tāpēc labāk ar lieku publicitāti nezaicināt likteni. Citi māņticīgi piesargājās izaicināt līdzilvēku skaudību un nenovīdību. Tāpēc mēs neuzdrošinājāmies tīšuprāt "skādēt" uzņēmējam, ja neizdevās viņu pārliecināt un iedrošināt intervijai.

Avīzes dibinātāju sākotnējā apņemšanās bija norobežoties no jebkādas politikas. Tā arī tika pausts, ka Vēstnesis būs apolitisks avīze. Iespējams, ka pēc Atmodas būt pēc iespējas tālāk no politikas bija nesenās pieredzes priekšmets, jo padomju laikos bez politikas neiztika pilnīgi nekas. Pēc laika lasītāji sāka pārmest avīzei bezzobainu nostāju gadījumos, kad nedrīkstētu izvairīties no atbildības un kad sabiedrībai bija nepieciešams atbalsts. Galu galā, kad vārda – politika – jēga transformējās un politika kļuva par katra apzinīga pilsoņa pienākumu, piedaloties savas pašvaldības dzīves veidošanā, Vēstnesis bija aktīvs saucējs un vidutājs starp dažādām sabiedrības grupām, starp pašvaldību un sabiedrību, un vieta, kur ne tikai pirms pašvaldības vēlēšanām, bet arī starp tām rosināja lasītājus aktīvai dzīves pozīcijai.

Vēstneša 15 gadu jubileja 2008. gadā. Sveicēju pulkā Rūjienas un apkārtnējo pagastu pārstāvji, Rūjienas kultūras iestāžu vadītāji, avīzes esošie un bijušie darbinieki un kolēģi no "Liesmas".

Žurnālistiem visdarbietilpīgākie, bet lasītāju visiemīļotākie bija cilvēku dzīvesstāsti. Pats intervijas varonis tam ļoti gatavojās. Dažkārt, neuzticēdamies savām prasmēm izstāstīt savu dzīvi, cilvēks lūdza iespēju pirms publicēšanas pārlasīt uzrakstīto, kas parasti tika ļauts. Tie, kuri pilnībā uzticējās žurnālistam, pašiem to nezinot, piešķīra Mūzai vēl papildu spārnus.

Šad un tad dzīvesstāstus izpelnījās arī, piemēram, govs, zirgi, kaķi un suņi, u.c. dzīvas radības, un šie stāsti, sniedzot autoram gandarījumu, izraisīja sevišķu rezonansi, pieskardamies dziļākajām cilvēciskajām dvēselēs stīgām.

Tiekoties ar lasītājiem, viens no biežāk uzdotajiem jautājumiem bija par to, kā var ik nedēļu piepildīt avīzes lapaspuses. Novads taču neliels... Patiesībā visbiežākā problēma bija vietas trūkums, un ar lielu žēlumu nācās no daudzām izsmelšām fotogrāfijām publikācijai izvēlēties tikai vienu. Novada dzīve vienmēr bija ļoti aktīva, un nereti svarīgo notikumu izklāstu pat nevarēja izvērst pietiekami plaši, jo vajadzēja aptvert visas aktualitātes, ņemot vērā, ka Vēstnesis bija nedēļas laikraksts. Protams, laika gaitā mainījās atspoguļojamo notikumu atlase un akcenti, kas labi redzams, pārļāpējot visu 27 gadus izdoto krājumu.

Avīzes kolektīvu 15. jubilejā sveic Rūjienas bibliotēka, mūzikas un mākslas skola.

Labu vēlējumi no Rūjienas pašvaldības vadītāja G.Gladkina.

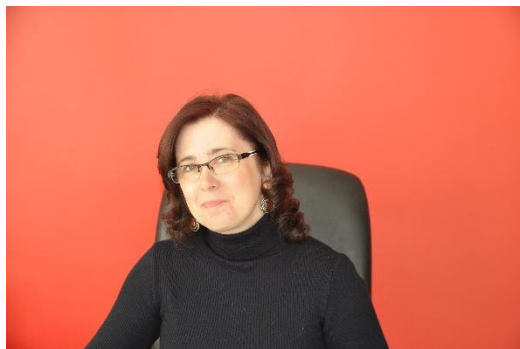

Gunāru Ziemu sveic viens no avīzes dibinātājiem Valērijs Seilis.

Žurnālisti un citi avīzes veidotāji

Manuprāt, kā reģiona, tā arī novada avīzes žurnālistam, neskatoties uz obligātajām šim arodam nepieciešamajām īpašībām kā veselīga spriestspēja, novērotāja un analītiķa prasmes, spēja gan sarežģītās norisēs, gan šķietami vienkāršās saskaņāt kontekstu, drosme un atbildības sajūta sava viedokļa paušanai u.c., jābūt vēl arī apveltītam kaut nedaudz ar rakstnieka un dzejnieka talantu. Literārie dotumi – bagāta, sulīga, koša, interesanta un tēlaina valoda – ir pats pirmais un galvenais, kas kopā ar

iepriekš nosauktajām īpašībām ļauj domas ietērt lasītājam saprotamā un uzmanību piesaistošā valodā. Avīzes nelielais formāts un būtība uzliek pienākumu izteikties iespējami kodolīgāk, ietilpīgāk un vienkāršāk, izmantojot minēto literāro talantu. Sarežģītiem vārdu piņķeriem novada avīzē nav vietas, jo lasītājs zaudēs interesi pēc otrā nesaprotamā teikuma, tāpēc jebko, jo sevišķi nopietno un sarežģīto, jāprot ietērt ģeniāli vienkāršā veidā, un tas ir visai grūts uzdevums. Tāpēc uzskatu, ka rakstnieka talants ir žurnālista liela pievienotā vērtība. "Rūjienas Vēstneša" veidotāju saimē šādi talanti bija. Uzdrošinos apgalvot, ka ikviens, kuram mūsu novadā vai tās apkārtnē piemita literārais talants, tā vai citādi nokļuva mūsu redakcijā un avīzes lappusēs. Kā gan citādi!

Pārlūkojot tik ļoti lielo avīzes veidotāju saimi, visus uzskaitīt nebūs iespējams. Pieminēšu tos, kuru devums ir bijis īpaši nozīmīgs un ilglaicīgs. Ņemot vērā to, cik dažādi ir lasītāji, katram žurnālistam, vairāk vai mazāk izteikti, bija savi piekritēji, kuri gaidīja konkrētā žurnālista publikācijas un kuru pasaules izjūta un izteiksmes veids sabalsojās ar viņu redzējumu. Tādējādi mēs varējām izdabāt vairāku paudžu lasītājiem un uzrunāt visplašāko auditoriju.

Viena no spilgtākajām personībām, kura ir mūsu avīzes zelta fondā, ir matemātikas skolotājs, novadpētnieks **GUNĀRS ZIEMA**. Būtu jāraksta – bija, tomēr viņa devums ir tik nozīmīgs, ka tas ir un vēl ilgi būs klātesošs un aktuāls novada kultūrvēsturei. Viņš bija atjaunotās avīzes dibinātāju pulkā, kā arī trīs gadus (1996.–1999.) redaktors. Pirmā redaktore Sarmīte Medne pēc trīs gadu darba mainīja dzīvesvietu un devās strādāt uz Rīgu, un G.Ziema stājās viņas vietā. Līdz pat 2013. gadam, kad maijā aprāvās

viņa mūžs, G.Ziema turpat 20 gadus regulāri rakstīja un ar savu plašo redzesloku, inteligenci un daudzpusīgajām zināšanām bagātināja mūsu avīzi. Viņš paspēja arī izdot trīs novadpētniecības grāmatas un sagatavot materiālus ceturtajai – par akmeņiem, kas bija viņa aizraušanās un pirmā

izvēlētā joma studijām LU ģeoloģijas un ģeogrāfijas fakultātē. Par ģeologu viņš nekļuva, taču interese par ģeoloģiju izpaudās lielā akmeņu paraugu kolekcijā, kas papildinājās, ceļojot tuvās un tālās zemēs. Vēstneša lasītājiem no tā visa tika gan izzinoši raksti par mūsu novadu, gan stāsti par akmeņiem un ceļojumiem, gan vērojumi un pārdomas par mākslas un kultūras aktivitātēm novadā, kā arī interesantas un vērtīgas atziņas no sava garā mūža pieredzes.

G.Ziema bija viens no ražīgākajiem Vēstneša žurnālistiem un izpaudās daudzpusīgi. Reiz Latvijas Radio, gatavojot raidījumu par mūspusi, zvanīja uz redakciju un, acīmredzami iepriekš iepazinušies ar mūsu avīzes saturu, lūdza noorganizēt viņiem tikšanos ar mūsu trim žurnālistiem: Gunāru Ziemu, J.Rūjaskrastu un Šlender Guni. Tikšanās notika, tikai uz to ieradās viens pats Gunārs. Pārējie divi bija viņa pseidonīmi liriski aperceģiem tekstiem un blēņīgi humoristiskiem rūveniskajā izloksnē. Bija gan arī vēl retu reizi ceturtais personāžs: GāZē. Tik dažāds viņš bija.

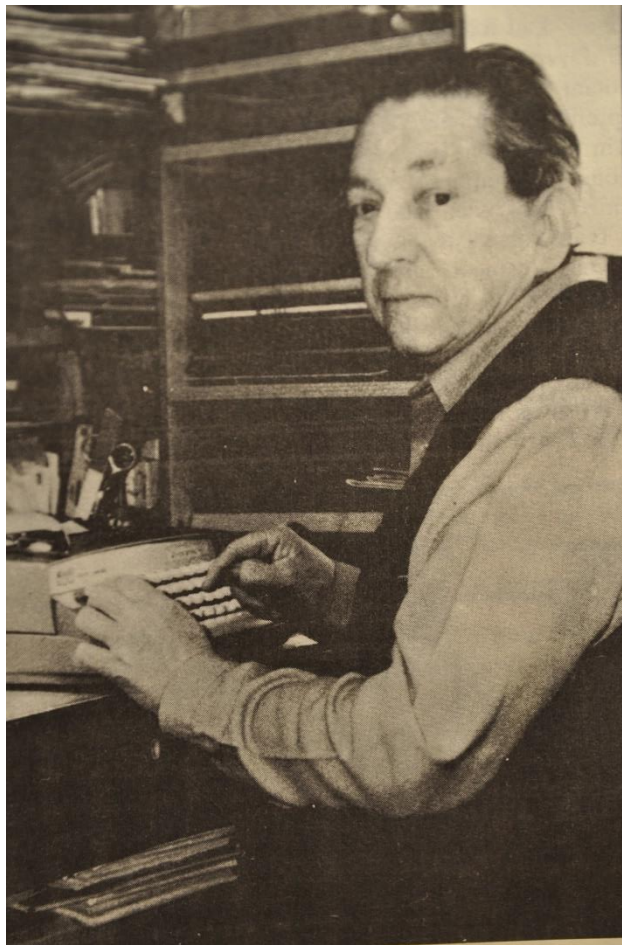
Kā viena no fundamentālām vērtībām, ko viņš atstāja nākamajām paaudzēm, bija Gunāra apkopotais un viņa papildinātais Rūjienas izloksnes vārdu krājums jeb vārdnīca, kas iekļauta viņa pirmajā grāmatā par Rūjienas novadu. Raksti rūveniskajā izloksnē mūsu avīzē kā īpašas rozīnītes parādījās periodiski, bet vienmēr teksta saturam piešķirot humoristisku pieskaņu. Bija arī citi autori, kuri rakstīja rūveniski, taču Gunāra tekstos bija pārliecinoša izloksnes tīrība.

Mēs, kolēģi, viņu apbrīnojām par to, ka viņš nekad neizmantoja diktofonu, bet, piemēram, garas intervijas spēja paturēt atmiņā. Sūdzību par viņa interpretāciju vai kļūdainiem faktiem nekad nebija.

Uzskatu, ka katra laba žurnālista tikums ir teicamas latviešu valodas gramatikas zināšanas. Tam būtu jābūt obligātam nosacījumam, bet dzīvē gan ne gluži vienmēr šīs abas lietas iet roku rokā. G.Ziema šajā ziņā bija savas sievas, latviešu valodas skolotājas Annas Ziemas, cienīgs, jo labi pārzināja gramatiku un daudzus gadus brīvprātīgi ieguldīja savu laiku, katra numura sagatavošanā piedaloties arī kā korektors. Latviešu valodas gramatika pat tās pratējiem mēdz sagādāt strīdus situācijas, un arī mums redakcijā pieturzīmju dēļ dažreiz izcēlās domstarpības. Tie bija izzinoši un radoši strīdi, kas man palikuši mīļā atmiņā. Gunārs prata piekāpties un atzīt savu kļūdu, nākamajā dienā to apliecinot ar baltu rozi, bet bija gadījumi, kad mēs abi netikām pie patiesības un meklējām pēc padoma pie Rūjienas vidusskolas leģendārās latviešu valodas skolotājas Annas Balodes, un arī vēlāk dažkārt man nācās konsultēties pie citiem latviešu valodas pedagogiem. Katrā ziņā mums bija svarīgi, lai avīzē būtu pēc iespējas priekšzīmīgāka latviešu valoda, un G.Ziema to turēja augstā godā.

Otrs avīzes dibinātājs un direktors – **JĀNIS LANDRĀTS**, novadpētnieks un kultūras darbinieks, savulaik Rūjienas kultūras nama direktors, diriģents, orķestra dalībnieks. Viņš, būdams pedantisks un uzcītīgs novadpētniecības materiālu arhivētājs, tādu pašu kārtību ieviesa avīzes uzņēmuma dokumentos un prasīja to arī no citiem, piemēram, grāmatvedībā. Viņa acīs liela vērtība bija jebkurai hronoloģijai, kas skaisti iepakota “Lietas” vākos, viss, kas uzskaitīts, pierēģistrēts un paglābts no aizmiršanas. Līdz pat deviņdesmito gadu vidum vēl bija aktuāli, piemēram, krāt avīžu izgriezumus par noteiktu tēmu, un šādā veidā savāktie, senie materiāli vēl jo vairāk tagad ir liela vērtība. Jānis bija par kārtību, stingru skaidrību un caurskatāmību, un ar savu nostāju avīzei kā uzņēmumam deva drošības sajūtu.

Viņš dažādu faktu piefiksēšanai un apkopošanai saskatīja vērtīgus materiālus tur, kur citiem tas neienāktu prātā. Piemēram, hronoloģiskā secībā bija apkopojis redakcijas darbinieku dzimšanas un vārda dienas datumus, tādējādi stiprinot kolektīvu kā vienotu ģimeni. Jāņa izveidotais saraksts nodereja ilgi, pat tad, kad no saraksta liktenis bija izsvītrojies jau vairākus mūsu darbinieku uzvārdus, ieskaitot viņu pašu.

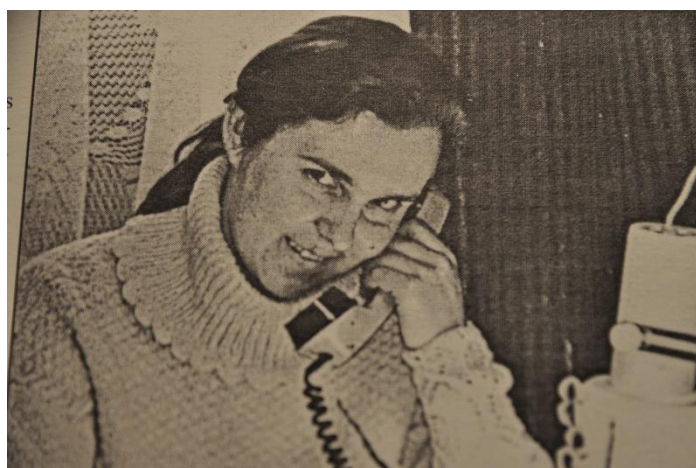
Anita Viļķina.

J.Landrāts direktora amatā stājās pēc pirmās direktores **Anitas Viļķinas** aiziešanas, un paralēli direktora pienākumiem publicēja novadpētniecības materiālus. Viņa pedantiskums izpaudās pat tādā veidā, kad kopā ar žurnālisti Sigriju Roķi viņi ilgstoši veidoja aprakstus par Rūjienas ielām, aprakstīdami katras privātmājas īsu vēsturi un pārmijot pa vārdam ar mājas iedzīvotājiem. Rūjienā tobrīd bija vismaz 100 ielas, un lasītāji kopā ar viņiem izstaigāja apdzīvotākās un interesantākās no tām.

Domāju, ka viņš kā kultūras cilvēks atbalstīja avīzes agrāko noformējumu, kad tā vēl bija mazajā A4 formātā. Lai arī Jānis bezbailīgi stājās pretī pārspēkam, notika tā, ka par redakcijas labajiem nodomiem avīzei negaidīti nācās samaksāt krietnu soda naudu. Tas bija deviņdesmito gadu vidū, kad bija ieviesta prakse avīzes pirmajā lapaspusē bieži publicēt mūsu fotogrāfa Raiņa Tentera māksliniecisku attēlu, kas vienmēr bija tematiski interesants, un zem tā atbilstošas, īpaši piemeklētas dzejas rindas, kas papildus to paskaidroja. Pirmā lapaspuse tad veidojās līdzīga žurnāla vākam, un attēls visbiežāk bija vienīgā tik liela izmēra fotogrāfija. Ap to laiku bija nodibināta Autortiesību aģentūra, un, ievingrinājusies savā darbībā pie daudz lielākiem uzņēmumiem valsts galvaspilsētā, atrotītām piedurknēm beigu beigās tā

nonāca arī līdz Vēstnesim un vienā dienā piesūtīja avīzē izmantoto dzejas rindu uzskaiti un tai klāt lielu rēķinu. Autortiesību jēdziens tad vēl bija kaut kas maz izprotams, un rēķins redkolēģijai šķita netaisnīgs. Direktors tad rakstīja aģentūrai vēstuli, kurā skaidroja, ka Vēstnesis, entuziastu un bezpeļņas izdevums, dara svētu darbu, publicējot un nesot tautā dzeju. Lai atceramies, ka tas notika ekonomiski tik grūtā laikā, kādi bija 90. gadi. Liels bija pārsteigums, kad gaidītās izpratnes vietā pēc norādītā samaksas datuma pienāca jauna vēstule ar bezkaislīgi dubultotu rēķinu, ko tomēr nācās samaksāt. Avīzes veidotājiem sirdī bija liels rūgtums. Domstarpības ar aģentūru vairs nekad neatkārtojās. Neapdomīga dzejas publicēšana līdz ar to beidzās, ja neskaita tautasdziesmas un autoru darbus, kas miruši vismaz pirms 50 gadiem un par ko samaksu neprasīja. Dzeja no mūsu avīzes, protams, neizzuda. Vēlāk mēs saņēmām no dažiem dzejniekiem rakstisku atļauju publicēt viņu dzejoļus par brīvu, piem., no Kornēlijas Apškrūmas un novadnieka Valda Rūjas. Mums novadā bija diezgan daudz dzejdaru, kuru jaunradi labprāt publicējām.

ILMĀRS LANDRĀTS, viens no aktīvākajiem tautfrontiešiem, par ko arī saņēmis Rūjienas pašvaldības īpašu godināšanu un atzinību, bija klāt gan pie avīzes dibināšanas, gan viens no retajiem, kurš pavadīja kopā ar Vēstnesi visu garo 27 gadu laikposmu, sākotnēji piedalīdamies satura veidošanā, avīzes nogādāšanā turp vai atpakaļ no Valmieras, bet vēlākajos gados kā viens no avīzes īpašniekiem, atbalstot un palīdzot uzņēmumam svarīgās situācijās. Ar savu mierīgo raksturu un prasmi konstruktīvi risināt problēmas Ilmārs bija drošs balsts, un viņa pleca sajūta dažkārt bija izšķiroša jautājumā par labu tam, vai avīzei būt.

Latviešu valodas un literatūras skolotāja **SARMĪTE MEDNE** bija Vēstneša pirmā redaktore un vadīja avīzi pirmos trīs gadus. Būdam jauna un ļoti enerģiska, viņa spēja no darba brīvajā laikā pildīt šo misiju, kas avīzes sākuma gados bija visai sarežģīti. Laikam ejot, protams, bija dažāda veida grūtības, kas savstarpēji nav salīdzināmas, tomēr, atsevišķi ņemot, avīzes pirmsākumos, kad vienīgā "degviela" bija cilvēku entuziasms, rezultāts arvien ir redaktora atbildība. Citiem var nepietikt laika materiāla sagatavo-

šanā, var rasties citas prioritātes vai atgadīties kādas likstas, bet redaktoram ir jāspēj to visu pašam atrisināt un zibenīgi reaģēt. Un Sarmīte to varēja. Vienubrīd avīzes tekstu sagatavošanā tehniskais process bija tāds, ka īsti nebija iespēju izlabot teksta ievadītāja pieļautās neuzmanības kļūdas, tāpēc avīzē mudžēja daudz kļūdu, par ko Sarmīte ļoti pārdzīvoja un saņēma nepelnītus pārmējumus. Tad

pārmaiņas personīgajā dzīvē Sarmīti sauca uz Rīgu, un redakcijai bija jāizvēlas cits redaktors. Avīzes vadīšanu nākamos trīs gadus turpināja Gunārs Ziema.

Jāteic, ka pēc piecu gadu avīzes izdošanas entuziastu darbotiesgriba bija jau nedaudz piezemējusies, izpausties gribošie žurnālisti vairs tik ļoti netiecās gādāt materiālus, un dažādās problēmsituācijās, kuras periodiski radās, uz redaktora pleciem gūlās aizvien pieaugoša atbildība, kurā viņš bieži jutās atstāts viens. Nevienam brīvprātīgajam žurnālistam nevarēja prasīt obligātu darba izpildi, jo neviens nesaņēma finansiālu atalgojumu, līdz ar to redaktoram nevarēja būt garantiju plānoto uzdevumu izpildē. Tāpēc, ņemot vērā G.Ziema cienjamo vecumu, pēc trīs gadu “dienesta” avīzes vadītāja stūre tika atdota **SIGRIJAI ROŅEI**, jaunai meitenei, kura prasījās studēt žurnālistiku un tobrīd jau aktīvi piedalījās avīzes veidošanā. Uzcītīgā redaktore darbā viņa nostrādāja gadu.

Ja iedomājamies svētku galdu, pie kura būtu sasēdušies visi tie, kuru devums avīzei ir bijis nozīmīgs, galds būtu varen garš. Informātikas skolotājs **VALDIS VĪKSNA**, lai arī ne ļoti ilgu laiku, tomēr īstajā brīdī pielicis savu enerģiju un optimismu, tāpat arī **ANITA VĪKSNA** rakstīja gara izglītībai, un, aizsākoties tautskolu kustībai, šajā jomā deva novada ļaudīm daudz iespēju pašizaugsmei. **GATIS ZĀLĪTIS** rakstīja makšķernieku saimei noderīgas lietas, bet **SARMĪTE LUKJANOVA** – par garšu pasauli, publicējot pašas izmēģinātas ēdienu receptes. **LĪGA SILIŅA** visvairāk par rūjieniešiem tuvumā un tālumā.

Mums vienmēr bija laba sadarbība ar skolu, un deviņdesmito gadu vidū avīzes satura papildināšanai ar skolas ziņām pamazām tika iesaistīti arī vidusskolēni. Sākumā tie bija skolotāju ieteikti jaunieši, un viņu sagatavotie materiāli, pirms nonākt redakcijā, vispirms tika skolā akceptēti, bet vēlākajos gados jaunie žurnālisti kļuva aizvien patstāvīgāki un rakstīja ne tikai par skolas aktualitātēm, bet dažkārt arī par citiem tematiem, apgūstot pirmās iemaņas žurnālistikā. Jāpiebilst, ka gandrīz vienlaicīgi ar Vēstnesi Rūjienā dibinājās arī televīzija. Tajā jauniešiem patika darboties, un saprotams, ka televīzijas vide lielā mērā jauniešiem bija pievilcīgāka par avīzi, kur raksta tapšanā vajadzēja ieguldīt vairāk laika un darba, tāpēc pacietīgākie skolēni ar literāru talantu nonāca avīzē, bet darbam televīzijā piemērotie – I.Zviedra televīzijas studijā. Nereti aktīvākie skolēni darbojās abās frontēs – gan avīzē, gan televīzijā, tāpat kā pieaugušie, kurus vienlīdz uzskatījām par savējiem, piemēram, Pārslu Baško un Gundegu Jansoni.

Līga Siliņa.

Īsāku vai ilgāku laiku avīzes izdošanā piedalījušies daudz skolēnu un ne tikai no Rūjienas

vidusskolas, bet arī no Naukšēniem, taču īpaši gribas pieminēt tos, kuri izcēlās ar sevišķu talantu un uzcītību un kuriem darbošanās Vēstnesī ir palīdzējusi sasniegt tālākos mērķus, pat ja tā nav žurnālistika.

Čaklākie jaunieši bija **Dace Akule**, kura vēlāk strādāja

Iveta Auniņa (Švalbe).

Zviedrijas radio un darbojas žurnālistikai tuvās jomās, naukšēniete **Rūta Jirgensone**, kura izvēlējās studēt filoloģiju un šobrīd darbojas I.Ziedoņa fondā "Viegli", **Agnese Boboviča**, **Ilze Rulle**, **Liene Priedīte**. Sevišķs prieks par naukšēnieti **Ritmu Gaidamoviču**, kura studēja žurnālistiku un strādā "Jelgavas Vēstnesī", kā arī par **Ivetu Švalbi**, kura pēc žurnālistikas studijām deva milzīgu pienesumu Valmieras televīzijai. Tāpat gribu pieminēt **Māri Lapsiņu**, kurš arī studēja žurnālistiku, bet kura izcilais literārais talants vēlāk diemžēl netika atbilstoši pielietots. Tomēr viņa radošā darbošanās mūsu Vēstnesī bija ļoti auglīga un ir augstu vērtējama. Ar visiem šiem un pārējiem jauniešiem es ļoti lepojos.

Agnese Boboviča.

Ritma Gaidamoviča.

Vēl pie darbīgajiem jauniešiem būtu jāpiemin Vidzemes augstskolas studenti, kuri, izvēlējušies sabiedrisko attiecību speciālista studijas, nāca praksē apgūt žurnālistikas pamatus. Tie parasti bija Rūjienas vai tuvējās apkārtnes jaunieši. Ar vairākiem izvērtās daudz plašāka sadarbība, nekā prakses programma prasa. Piemēram, **Inese Kalinka** savā prakses laikā veica vērtīgu statistikas un analītisko darbu par Vēstneša saturu, tēmām u.c. interesantām

Māris Lapsiņš un Ilona Fērmāne (Dukure).

lietām, kas prasīja lielu vērtību un uzcītību, un viņas darba rezultāts deva vērtīgas atziņas un faktus.

Rūta Jirgensone.

Justīne Deičmane ne tikai priekšzīmīgi izpildīja prakses uzdevumus, bet ar radošām idejām patstāvīgi papildināja avīzi vēl arī ārpus prakses laika. Šobrīd viņa strādā Valsts prezidenta kancelejā.

Dace Akule.

Justīne Deičmane.

Amandai Čečiņai prakses laiks iegadījās sarežģītajā pandēmijas sākumposmā, kad žurnālista darbs bija visai apgrūtināts, bet viņas uzcītība un aizrautīgā iesaistīšanās avīzes darbā izvērtās īpaši auglīgā sadarbībā, kas turpinājās daudz ilgāk par praksei atvēlēto laiku.

Pie iedomātā svētku galda noteikti būtu arī sirmais ugunsdzēsējs **BENNO FERDERS**. Reti sastopamā vārda un uzvārda salikums dabiski saplūda ar viņa būtību un pasvītvoja viņa kā neparastas personības šarmu. Viņam neapšaubāmi bija stāstnieka talants ar tandēmā pievienoto humoru. Iespējams, ka ugunsdzēsēja darbs, kas parasti notiek sakāpinātās un traģiskās situācijās, līdzsvarojas ar nepieciešamību paturēt tiesības skatīties uz dzīvi ar humoristisku ironiju, tāpēc viņam piemita spēja paskatīties uz visu arī no smieklīgās puses. Benno avīzes darbības pirmsākumos dažreiz pietuvojās redakcijai, bet īsti laba sadarbība aizsākās tikai vēlākajos gados, kad viņš jau bija devies pensijā, un talantu jau nenoslēpsi... Visus īstenus vārda meistarus ceļš agri vai vēl vienmēr atveda uz mūsu redakciju. Es esmu par to, lai mēs nekad nezaudētu humoru un prasmi pasmieties par sevi, tāpēc ar prieku sagaidīju un apsveicu viņu ar atgriešanos autoru pulkā, un šoreiz sadarbība bija ražīga. Viņš ar pateicību pieņēma doto iespēju un ar patiesu prieku rakstīja gan atmiņas par darbā aizvadītajiem gadiem, gan interesantus ceļojumu aprakstus. Viņa pēkšņā aiziešana mūžībā avīzei bija liels zaudējums.

Otrs, bet jaunās paaudzes ugunsdzēsējs, kam piemita humora izjūta, karikatūru zīmētāja un laba reportiera talants, bija **EGĪLS KAUZĒNS**. Ar viņu avīzei sadarbība ilga periodiski vismaz 20 gadus. Vispirms jau tad, kad viņš strādāja Rūjienā, un nepārtrūka arī, viņam pārceļoties uz Valmieru. Sava darba entuziasts, kurš popularizēja jauniešu iesaistīšanu ugunsdzēsēju sportā, un arī vēlāk – brīvprātīgās ugunsdzēsības kustības veicinātājs. Cilvēks ar atbildības sajūtu un izpratni par avīzes kā svarīga saziņas līdzekļa nozīmi iedzīvotāju izglītošanā, un šajā gadījumā – ugunsdrošības jomā. Viņu arī droši var pieskaitīt mūsu pastāvīgo autoru pulkam.

Egils Kaužēns.

Mūsu izcilo autoru rindās ir jāpiemin arī divi mūziķi. Viens no tiem – **ULDIS ZUMENTS**, kura krietni lielā atmiņu krājuma aizraujošākā daļa nonāca Vēstneša lapaspusēs. Tās bija sirmā vīra atmiņas par bērnību, kas aizritējusi visiem novadniekiem atpazīstamās vietās – pilsētā un laukos, bet ar novadpētniecībai ļoti svarīgām detaļām par agrākajiem darbarīkiem, šodien jau pilnīgi aizmirsto sadzīvi un agrāko dzīves ritmu. Atmiņas skāra arī kara laiku. Sulīgā un nesteidzīgā valodā viņš prata rakstīt blīvi rakstainu tekstu kā austu deķi, kurā ilgi un neapnicis vari pētīt dzīparus un krāsas. Otra joma, par ko viņš, būdams muzikants, rakstīja, bija Rūjienas mūzikas dzīves attīstība pēc kara, ansambļu un orķestra veidošanās, par muzikantu piedzīvojumiem skatēs, zaļumballēs, kāzās un bērēs. Dažkārt arī no smieklīgās puses.

Eduards Dimitris.

Otrs rakstošais muzikants – **EDUARDS DIMITRIS**. Viņš arī Rūjienas kultūras nama pūtēju orķestra "Tālavas taurētājs" vecākais tā pašreizējā sastāva dalībnieks, orķestra vēstures apkopotājs. Publicēja atmiņas par vecajiem muzikantiem, bet viņa "specifika" tomēr bija satīra un šaržs. Par cik, kā jau minēju, mūsu lasītājiem humora sadaļa bija visgrūtāk pasniedzamā tēma, Eduards uzņēmās aizpildīt šo nišu un sacerēja asprātīgas rīmes par aktuālām tēmām. Līdz tiesu darbiem tas mūs nenoveda, jo Eduards prasmīgi balansēja starp labsirdīgu pakratīšanu ar pirkstu un, līdzīgi kā latvju dainās, pozitīvi vērstu piemēru tam, kā nevajag darīt.

Tik lieliski, ka blakus sirmajiem vīriem šajos atmiņu svētkos, kad vien pavērsim uz tiem durvis, ir arī jaunieši un vīri spēka briedumā! Avīzes veidotāju pulkā, bez kuriem tā nav iedomājama, ir fotogrāfi – pirmais fotogrāfs **RAINIS TENTERIS**, kā arī **AIGARS LAPINŠ** un **ULDIS RUSMANIS**, ar kuriem sadarbība bija periodiska, bet pastāvīga līdz pat avīzes pēdējām dienām. "Rūjienas Vēstnesis", manuprāt, patīkami atšķīrās no citiem laikrakstiem ar tendenci pirmajā lapaspusē saglabāt nedaudz plakātisku iespaidu ar attēliem, kuros skaidri nolasāms vēstījums. Šis stils avīzei saglabājās visu tās pastāvēšanas laiku kā mazā formāta izdevumos, tā arī lielajos. Cik vien bieži tas bija iespējams, pirmās lapaspuses fotogrāfijas bija ar māksliniecisko pievienoto vērtību, un to bieži vien palīdzēja noturēt minētie fotogrāfi.

Lasītājiem neredzami un maz nojaušami bija tehniskās platformas balsti – avīzes maketētāji. Visā avīzes izdošanas laikposmā, kad avīzi drukāšanai sākām sagatavot Rūjienā, par maketētājiem strādāja pavisam trīs vīri – **NIKOLAJS DUTČUKS**, kurš sāka strādāt, vēl būdams skolēns, un kopš 1996. gada avīzi maketēja 12 gadus, pēc tam **ARNIS OZOLIŅŠ**, kurš maketēja divus gadus, bet atlikušo posmu – deviņus gadus – **VLADIMIRS KONONOVŠ**. Nelielu brīdi, aizvietojot N.Dutčuku, avīzes maketēšanu uzņēmās jaunietis **RAIVIS LAUBERTS**.

Nikolajs Dutčuks.

Vladimirs Kononovs jeb Valdis.

Avīzes tapšana līdz brīdim, kad lasītājs to paņem rokās, ir nogājusi sarežģītu ceļu. Avīzes lapaspusē teksta rindiņām, slejām un attēliem ir tikai šķietami vienkārša konstrukcija. Lai avīzi kvalitatīvi iespiestu tipogrāfijā, ir nepieciešama īpaša maketēšanas programma, ar kuru jāprot rīkoties tā, lai rezultāts būtu saprotams tipogrāfijas tehnikai un atbilstu sākotnējai iecerei. Maketētājam jāņem vērā neskaitāmi daudz dažādu sīkumu. Nepietiek, protams, ar tehnisko izveicību. Avīzes maketēšana sevī ietver arī zināšanas par pareizu, lasītājam uztveramu teksta, virsrakstu un attēlu izvietojumu, kas kopā veido tīkamu kopskatu, kurā “acs nekur nepaklūp”, vai neprasmīgā variantā – rada lasītājam nenoformulējamu sajūtu par kaut ko nekvalitatīvu, kas met ēnu arī uz ticamību avīzes saturam. Tāpēc pareizs makets ir ļoti būtisks avīzes kvalitātei. Jāteic, ka mums avīzes maketēšana, vairāk vai mazāk, bija kopdarbs ar maketētājiem, jo te visus gadus noderēja mana poligrāfijas izglītība un zināšanas. Maketēšanas pamatprincipi, attīstoties tehnikai, nav mainījušies, jo balstīti uz cilvēka vizuālās uztveres specifiku un ieradumiem.

Arnis Ozoliņš.

ARNIS OZOLIŅŠ vairāk gan būtu pieminams kā žurnālists un jaunu vēsmu nesējs. Rīdzinieks ar saknēm no Rūjienas, kurš bija atgriezies, lai paliktu. Viņš īsā laikā ar savu svaigo skatu, neiedomājami lielajām darbaspējām un aso uztveri rakstīja nopietni un vienlaikus bezbailīgi un rotaļīgi, likdams paskatīties uz novadā notiekošo svešinieka acīm, novērtēt priekšrocības, kuru bija ļoti daudz. Ar savām idejām un vērienu viņš sapurināja Naukšēnus, kur dibināja Cilvēkmuzeju, un viņa enerģijas pietika arī Rūjienai, kurā atvēra amatnieku veikaliņu. Viņa kā žurnālista ražība bija tik liela, ka dažkārt lasītāji nedaudz sūdzējās, ka Vēstnesī ir pārāk daudz par Naukšēniem, jo Arnis, kurš dzīvoja Naukšēnos, rakstīja arī par tur notiekošo un ierosināja izdot Naukšēniem veltītu pielikumu. Tas bija laiks, kad vēsturiski izveidojusies nedaudz dīvainā Rūjienas un Naukšēnu sašķeltība kliepējās un vismaz saziņas telpā radās divu tik tuvo kaimiņu vienojoša kopības sajūta. Vēlāk pēc teritoriālās reformas Naukšēni sāka izdot savu informatīvo izdevumu, kuru sagatavoja A.Ozoliņš, un sākās citi laiki, bet Arņa devums ne tikai avīzei, bet abiem novadiem ir nenoliedzami nozīmīgs.

Avīzes veidotāju pulkā ir nedaudzi, kuri, kā jau minēju, ir nostaigājuši kopā ar Vēstnesi vai visu tā darbības laiku, un, ja ne ar regulārām publikācijām, tad ar morālu atbalstu un klātesamību periodiski iesaistoties gan avīzes ikdienā, gan svētkos. Viena no tiem ir latviešu valodas skolotāja **AGRITA GRUZDIŅA**. Būdama kultūras cilvēks, sabiedriski aktīva un nenogurstoši darbīga, viņa piedalījās avīzes tapšanā kopš pirmajiem gadiem, rakstīja par toreizējiem uzņēmumiem un intervijas, kuru sagatavošana prasīja nopietnu iedziļināšanos. Agrita kā muzikāls cilvēks greznoja redakcijas svētku sarīkojumus, un viņas publikācijas laika gaitā paplašinājās amplitūdā no tradicionālās izglītības tēmām līdz dvēseles izglītībai.

Agrita Gruzdiņa.

Dvēseles un gara izglītība, ko dažnedažādos veidos nes sabiedrībai katrs inteliģents teksta autors, pārsvarā tomēr skar laicīgo dzīvi, bet reliģijas lauciņš ar pietāti bija rezervēts garīdzniekiem. Mūsu avīze vienmēr deva iespēju vērsties pie iedzīvotājiem vietējās luterāņu draudzes mācītājiem, un šo iespēju dažkārt izmantoja arī adventistu draudze. Avīzes darbības laikā Rūjienā luterāņu mācītāja amatā stājās un viens otru nomainīja vismaz septiņi mācītāji, un ar visiem bija ļoti laba sadarbība. Īpaši gribas pieminēt **Kārli Zikmani, Ediju Kalekauru un Edgaru Graudiņu**.

Kā jau minēju, daudziem tik mazas avīzes žurnālistiem un darbiniekiem bija jābūt diezgan universāliem – jāprot izvērst vairākas tēmas un darīt vairākus darbus. **AGNESE AUNIŅA-LINMEJERE** avīzē nostrādāja 12 gadus un pildīja gan žurnālista pienākumus, gan izvadāja laikrakstus mazumtirdzniecībā vietējiem veikaliem, kas bija ne mazāk nozīmīgs atbalsts. Katrs redaktors zina, cik labi ir tad, ja zini, ka vari paļauties – jā, šis cilvēks solīto izpildīs! Tāda bija Agnese. Punktuāla un akurāta, un visu 12 gadu

Agnese Auniņa-Linmeijere.

laikā vairāk nekā 600 reizes mēroja ceļu piektdienu rītos, un mūsu uzticīgie lasītāji uz to paļāvās – lai vai kas, Vēstnesītis būs! Pastāvība un nepārtrauktība bija viena no Vēstneša vērtībām, ko cilvēki augstu vērtēja, un es savukārt augstu vērtēju un paļāvos uz Agnesi.

Viena no Vēstneša pēdējo gadu ieguvumiem bija no cita novada Rūjienā atgriezusies novadniece **INTA KRŪMIŅA**. Planētas “RV” pavadoņi pēc tālāka vai tuvāka lidojuma agri vai vēlū nonāk tās orbītā, jo viņus pievelk kāds nezināms spēks, kam grūti pretoties. Tā arī Inta nokļuva redakcijā, iesākumā informējot par aktivitātēm senioru biedrībā “Rūjienas Ievas”, ko pieprata dzirkstoši, optimistiski un ar humoru, bet vēlāk radoši izpaužoties arī par citām tēmām, nereti rūveniskajā izloksnē, ko reti kurš uzdrošinājās mēģināt.

No aptuveni 600 autoriem, kuru uzvārdi ir lasāmi mūsu avīzē, 500 noteikti ir mūsu novadnieki. Grūti izvērtēt katra devumu. Katrs savā laikā ir devis tobrīd aktuālo un svarīgo pienesumu, vai tas būtu ilgstošs kopdarbs kā, piemēram, Noras Rektiņas par Rūjas skolas vēsturi savākto materiālu publicējumi, vai Rūjienas vidusskolas skolotāju regulārie raksti, vai skolas vēstures apkopotāju skolotāju Edmunda Rumbas un Dzintras Gulānes materiāli, tāpat pašvaldības iestāžu vadītāju publikācijas... Visus uzskaitīt nav iespējams, bet viņiem visiem ir vieta pie mūsu garā svētku galda. Pieminēšu daļu no tiem un kurus pazīst un atceras ikviens novadnieks:

Kaspars Kļaviņš, Pēteris Ķīkulis, Ingrīda Bērziņa, Ivars Zviedris, Ojārs Melderis, Anitra Eiklone, Maruta Virse, Māra Arnolde, Inese Fridrihsone, Bronislava un Jānis Pelši, Āris Klemperis, Ilze Grīnvalde, Tāļivaldis Deksnis, Gundars Šmits, Everita Groševa, Daumants Mušperts, Uldis Gruzdiņš, Aigars Šutka, Ivo Grantiņš, Jānis Galzons, Silva Liepiņa, Kristīne Budaha, Vito Lapsa, Anita Meldere, Dace Dudāne, Ingmars Zemzaris, Lauma Daiga, Marika Grūsle, Rasa Ummere, Druvis Paeglis, Guntis Karps, Andris Eimanis, Inese Bērziņa, Iveta Plauktiņa, Ligita Ceriņa, Māra Kalniņa, Arta Ūdre, Agrita Kaužēna, Pēteris Rešetins, Viktors Treijs, Dzintra Krievāne, Didzis Čākurs, Antra Sloka, Skaidrīte Rakecka, Baiba Kalniņa, Ojārs Lenšs, Ingrīda Kukaine, Ilze Briede, Dagnija Pozņaka, Modris Karselis, Jāzeps Rubiks, Ilga Lenša, Ēvalds Siliņš, Dzintra Vende, Rudolfs Dedzis, Valentīna Petrova, Liāna Troņikova, Evija Zvirbule, Valdis Zariņš, Guntis Lapsiņš, Inta Nolle, Laima Ludvigsona, Gunārs Mālmanis, Pārsla Baško, Indra Jirgena, Dzintars Kalniņš, Malda Breice, Dainis Ozols,

Armīns Senkāns, Sandra Rešetina, Aida Vasiļjeva, Valters Korālis, Valdis Rūja, Anita Apše, Ruta Bokmane, Arnis Sproģis, Aiga Stiere, Velta Šmite, Eva Engere, Alma Zālīte, Vita Balode, Ilga Penka, Jana Diča, Aina Eglīte, Maija Jostsone, Gundega Jansone, Valerijs Markins, Guna Miķelsone, Māra Dreimane, Anda Deksnē, Gunta Kalniņa, Gatis Ceriņš, Māris Engers, Anna Līsmāne, Gita Zariņa, Alfreds Razumejs, Anna Auniņa, Ligita Gaile, Karīna Amerika, Ilze Tralmaka, Austra Paegle, Ojārs Ozoliņš, Aira Burve, Guna Ķibere, Auseklis Logins, Vija Ivzāne, Dzintra Krievāne, Egils Tenters, Andrejs Rullis, Inta Šmite, Ingūna Zukure, Edmunds Bambāns, Ligita Gaile, Anda Zikmane, Juris Alps, Mārtiņš Līdums, Maruta Krastiņa, Ilga Galviņa, Māra Kleimāne, Armands Taimis, Gita Vesere, Vidars Zviedris, Agnese Pakalne, Alda Jansone, Zane Švēde, Aiga Siliņa, Ina Plauka, Kārlis Zemītis, Mudīte Tauniņa, Elvijs Švēde, Rolands Rullis, Maruta Berga, Vita Upeniece, Vija Jaunzeme, Iveta Buņķe, Einārs Vēveris, Edīte Krastiņa, Laine Vasiļjeva, Laima Studenkova-Jolkina, Daina Roze, Marika Glušonoka, Nelda Jaunzeme, Ilze Roķe, Viktorija Bišofe, Līga Martinsone, Indra Puķīte, Vilnis Laurs.

Personīgi mans ceļš kopā ar “Rūjienas Vēstnesi” sākās 1996.gadā, kad es kā ienācēja, vēl maz pazīdama novada ļaudis, bijīgi pievienojos redakcijai, kurai tobrīd kultūras nama divās mazās istabiņās bija atvēlēta vieta un pirmdienās pulksten četros pēcpusdienā notika sapulces. Tajās pārsprieda par to, kas iepriekšējā nedēļā noticis, kas paredzams turpmāk, kurš par ko rakstīs, bet visvairāk šīs sapulces atgādināja saviesīgu pasēdēšanu savstarpēji simpatizējošu cilvēku pulciņā, no kura izšķīlās

labi domu graudi, atziņas un kurā formēja vairāk vai mazāk kopīgu virzienu. Bieži šajās jaukajās sapulcēs bija ietverta arī kāda jubilāra godināšana. Neatceros, ka šajās sapulcēs būtu bijuši strīdi vai viedokļu sadursmes. Retu reizi tās mēdza parādīties avīzes lapaspusēs, kad redkolēģijas biedri strīdu risināja atklātās sarunās ar avīzes starpniecību.

Savu ieguldījumu es redzēju sākumā ne tik daudz žurnālistikā, cik savā profesijā – korektors darbā un, galvenokārt, palīdzot maketētājam radīt maketa labskatu. Katru numuru maketējām kopā ar datorsalicēju, kas iesākumā bija nedēļā trīs vai četri vakari līdz vēlai naktij. Ārēji lielajam kultūras namam iekšpusē tomēr ir neticami mazas telpas administrācijai un dažādu mazāku kolektīvu mēģinājumiem, tāpēc mums atvēlētās divas telpas nācās dalīt ar pašdarbniekiem. Vienā istabiņā mēs maketējām kārtējo numuru, kamēr blakustelpā aiz plānajām durvīm notika mēģinājums instrumentālistiem, vokālajam ansamblim vai individuāli treniņi klavierspēlē vai uz kāda pūšamā instrumenta. Tad mums ar maketētāju nācās sarunāties, stipri piepūlot balsi... Apstākļi darbam, kurā nepieciešama koncentrēšanās, dažbrīd bija pilnīgi nepiemēroti, toties allaž varēja būt informēts par visām kultūras aktivitātēm un redzēt/dzirdēt tā sagatavošanas procesu.

Kad pārcēlāmies uz savām atsevišķajām telpām Valdemāra ielā, tur redakcijai bija ļoti

piemērota vieta intervijām un ļoti aktīvai mijiedarbībai ar interesentiem, ciemiņiem un ikvienu, kurš ienāca tāpat vien parunāties, taču ar laiku kļuva neiespējami rakstīšanai pievērsties agrāk par vakaru. Tikai tad, kad redakcija pārcēlās uz Skolas ielu, izdevās ieturēt vajadzīgo līdzsvaru un būt atvērtiem gan visiem apmeklētājiem, gan atrast laiku žurnālista darba laikietilpīgākajai daļai – rakstīšanai.

Kopumā no maniem 24 avīzē nostrādātajiem gadiem, no kuriem 20 gadus biju redaktore, bija tikai uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmas reizes, kad kādam nācās mani aizvietot. Visu pārējo laiku esmu bijusi no avīzes nešķirama, ir bijis spēks, izturība un veselība bez apstājas darīt savu darbu. Tāpēc, tuvojoties avīzes pēdējiem numuriem, nevarēja nejust atvadīšanās skumjas no uzticīgajiem lasītājiem. Vēstnesis bija līdzgaitnieks novada vienmēr mainīgajai dzīvei, cilvēku priekiem un bēdām, katra atsevišķa novadnieka panākumus pavairojot līdz kopīgai uzvarai. Vēstnesis spodrinājis vēstures nosūbējušos dārgumus, šķirstījis atmiņu albumus, piefiksējis lielākus un mazākus notikumus, uzteicis un atbalstījis, bijis liecinieks tam, kā izaug bērni, kā mainās paaudzes.

Mūsu lasītāju uzticība vienmēr sildīja sirdi, bet avīzes izskaņā novadnieku mīlestība bija jo īpaši izjūtama cilvēku no sirds izteiktajā nožēlā par Vēstneša zaudējumu. Bija skumji, taču vienlaikus neizsakāmi mīļi sajust cilvēku sirsnīgo pieķeršanos. Nekad tik ilgu ceļu avīze nespētu noiet, ja nebūjis tādu lasītāju. Esmu pārliecināta, ka tieši mūsu lasītāji ir savā ziņā pat unikāli, jo patiesi novērtēja savas

avīzes esamību un ar savu patriotismu stiprināja avīzes izdevēju misijas apziņu. Mūsu neparastie lasītāji ir iemesls tam, ka Vēstnesis bija valstī vienīgais maza novada laikraksts, kas izdots tik ilgu laiku. Daudz lielāki laikraksti par Vēstnesi ir nākuši un aizgājuši, nav ilgi cietuši grūtības, bet tas varbūt tāpēc, ka viņiem nebija tādu lasītāju kā mums, kuri tic un gaida.

Arī man personīgi reizē ar "Rūjienas Vēstnesi" noslēdzās būtiska mana radošā darba un mūža daļa. Redaktora darba ļoti spraigajos 20 gados, šķiet, ir bijis sakoncentrēts vismaz divtik daudz gadu. Žurnālista darbs ir palīdzējis Rūjienu iepazīt un iemīlēt. Esmu satikusi daudz labu cilvēku, uzklaušījusi daudz dzīvesstāstu, man ir bijusi iespēja ielūkoties ciešāk visos sabiedriskajos procesos un neatslābstot vērot dzīves pārmaiņas. Reizēm ir šķitis, ka, iedziļinoties un aprakstot citu cilvēku dzīvi, tās esmu dzīvojusi vairāk nekā pati savējo.

Drukas velniņi un citi joki

Neviens un nekur neiztiek bez kļūdām. Arī Vēstnesim viņa ilgajā mūžā ir gadījies sarkt un kaunēties. Ir kļūdas, kuras nav iespējams labot, un ir, kuras var, bet jebkurā gadījumā tās atstāj sekas. Reizēm nekas cits neatliek, kā piedot sev, samierināties, no kļūdām mācīties un spēt pasmieties. Lai cik uzmanīgi un godprātīgi mēs pūlētos nepieļaut gramatikas vai faktu kļūdas, dažreiz dažādu apstākļu dēļ, vai tas būtu nogurums, kļūda oriģinālā vai tehniskas dabas ķibeles, tomēr palaikam atgadījās smieklīgas, nepatīkamas un skandalozas kļūdas.

Atceros gadījumu, kad vienu un to pašu nelielo tekstu pārlasījām trīs cilvēki, bet neviens no mums kļūdu nebija pamanījis, un to nu gan nekā nevarēja izskaidrot. Tāpat ir nācies pārlicināties par gluži vai mistisku neveiksmi, kas spītīgi atkārtojās tikai ar konkrētiem cilvēkiem, kurš, piemēram, iesniedzis sludinājumu. Bija gadījums, kad pēc kļūdaina teksta apsolvājāties to nopublicēt vēlreiz, bet šoreiz bez kļūdām, – tas bija pagars dzejolis jubilāram –, bet notika tā, ka “datortriku” dēļ pazuda viena vai pat divas dzejoļa rindiņas. Nemaz negribu iedomāties, ar kādu secinājumu bija apzīmogota mūsu avīze no šī sludinājuma iesniedzēja puses...

Krietnu daļu kļūdu var pieskaitīt maketēšanas programmas smalkajām svārstībām, ko viegli nepamanīt, ja kaut kas mainīts pēdējā brīdī, un līdz ar to notikušas izmaiņas vairākos un jau pārbaudītos tekstos. Tāpat arī teksta ievadītājam var samežģīties pirksti. Viens tāds negadījums notika ar sludinājumu, kurā bija Valmieras ārstu darba laiki Rūjienas slimnīcā. Nelaimīgā kārtā maketētājam, veiksmīgi tiekot galā ar diezgan sarežģītajām ārstu specialitātēm, pēdējā jau šķita viegla un vienkārša, tāpēc, iespējams, rakstīja, vairs nekatru burtu pārlasot, un bija uzrakstījis – pishiatrs. Piektdienas rītā, kad es vēl avīzi nebiju redzējusi, atskanēja zvans no cienījamā psihiatra, kurš izteica neapmierinātību par tik neglītu kļūdu.

Sludinājumus un reklāmu bija iespējams pieteikt arī telefoniski, ko daudzi izmantoja. Tā notika arī tajā reizē, kad kādas daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāji vēlējās publicēt līdzjūtību sirmās, aizsaulē aizgājušās kaimiņienes tuviniekiem. Tika nosaukti galvenie dati – vārds, uzvārds un tml. Viss kā parasti. Mums nebija nekāda pamata neticēt, nedz arī iespējas to pārbaudīt. Kad tipogrāfija avīzi teju, teju gatavojās drukāt, atskanēja zvans, un ļoti izmisušais cilvēks teica, ka tantiņa nav mirusi, ka viņa ir dzīva un ir sanācis pārpratoms. Par laimi visu varēja labot vismaz tik daudz, ka tipogrāfija atrada risinājumu teksta aizklāšanai – līdzjūtības melnais rāmītis tika nodrukāts tukšs. Izskatījās dīvaini un uzmanību piesaistoši, bet situācija bija glābta.

Kas saistās ar aizgājējiem, bija gadījums, kas paklupināja ne tikai mūs, bet arī rajona laikrakstu. Bija pienākusi ziņa par, spriežot pēc vārda un uzvārda, kāda izcila, ārzemēs dzīvojoša novadnieka nāvi, un mēs publicējām šo sēru vēsti ar atbilstošu aprakstu. Vēlāk izrādījās, ka miris bija cits cilvēks, ar tādu pašu vārdu un tikpat senu dzimšanas gadu. Piekritīsiet, tā ir ārkārtīgi reta sagādīšanās.

Pašas apkaunojošākās kļūdas ir tās, kas iesprūk virsrakstā. Ļoti reti, tomēr tādas ir gadījušās. Nekādu cerību, ka nepamanīs, jo lasītāji mums bija ārkārtīgi vērīgi un rēķināja līdzī ne tikai gadskaitļiem, kas minēti dzīvesstāstos, zem fotogrāfijām u.c., bet rēķināja līdzī arī cipariem, kas, piemēram, publicētajā novada jaunpieņemtajā budžetā. Nekas nepaslīdēja garām tāpat vien. Avīzi lasīja ar vislielāko nopietnību. Reiz kāds sirms vīrs ienāca redakcijā un nolika uz galda savu avīzes eksemplāru, kurā ar sarkanu pildspalvu, kas vilkta gar lineālu zem teksta rindiņām, bija pasvītrojies viņam sasāpējušos jautājumus. Publikācija bija par kādu varonīgu vecmāmiņu, kura ļoti trūcīgos

apstākļos viena audzināja divus mazbērnus. Satrauktais lasītājs bija sašutis, kāpēc pusaudzis mazdēls neiet strādāt un pelnīt iztiku, un bija viņam arī citi tamlīdzīgi priekšlikumi situācijas risināšanai.

Lasītāji, kā jau minēju par problemātisko humora izjūtas trūkumu, bieži vien visu uztvēra pārāk tieši un nopietni, tāpēc, piemēram, pēc kādas neeksistējošas vēstules publicēšanas ārkārtīgi nepareizā latviešu valodā, kuras mērķis bija ar humora piešprici nedaudz paironizēt par bēdīgo latviešu valodas zināšanu līmeni jauniešu vidū, kāds lasītājs ar pārmetumiem vērsās pie vidusskolas latviešu valodas pedagogiem, lai noskaidrotu, kurš tas neprašā ir un kāpēc skolotāji nedara savu darbu...

Dažādu jocīgu atgadījumu pūrā ir arī tāds, kas nebija saistīts ar žurnālista paviršību, bet drīzāk ar pieredzes trūkumu, ka dzīvē mēdz notikt arī tā... Mūsu avīze allaž bija apkārtējās vides tīrības sardzē, publicējām daudz audzinoša un aicinoša rakstura materiālu par dabas un vides saudzēšanu, kā arī par atkritumu šķirošanu un tml. Bija kārtējais pavasaris, kad vides uzkopšanai pievēršam īpašu uzmanību, un atklājās, ka netālu no pilsētas centra krūmos izmesti sadzīves atkritumi. Pietiekami svaigi, lai žurnālists taisnās dūsmās spētu tajos atrast kādus pierādījumus par atkritumu īpašnieku. Atrada, un liels bija pārsteigums, kad tā izrādījās cienījama pensionāre, kas allaž redzēta sakopta, labā fiziskajā formā, un kuru nekad prātā neienāktu turēt melnās aizdomās. Šādai rīcībai nebija piedošanas, tāpēc par atradumu tika nopublicēts viss, kā ir. Vēlāk noskaidrojās, ka vietējie pudeles brāļi mēdz apmeklēt pie daudzdzīvokļu mājām neaizslēgtos konteinerus un savākt no tiem maisiņos iepakotos atkritumus, lai pēc tam mierīgā garā krūmos tos šķirotu. Pārpalikumi, protams, paliek krūmos. Mēs pensionārei ne tikai publiski atvainojāmies, bet arī devāmies nogludināt nepatiesā apvainojuma rūgtumu ar ziedu klēpi un saldumiem. Grūti pateikt, kur šī pieredze vēl kādreiz noderēs, bet tā mums parādīja dzīves un cēloņsakarību neticamo daudzpusību.

Avīzes garajā mūžā ir notikuši vēl arī citi pārpratumi un kļūdas, kas vēl ilgi sūrstējušas kā skabarga, jo mums pašiem pret sevi prasības bija ļoti augstas. Tomēr, lai arī nodrukātā kļūda vai pārpratums mūžīgi paliks avīzes lapaspusēs, vienmēr bija iespēja katru nākamo numuru sākt no baltas lapas ar vislielāko uzcītību, ar degsmi, ar labākajiem centieniem, lai numurs būtu interesants un kvalitatīvs. Tas, manuprāt, bija viens no brīnumainākajiem momentiem avīzes izdošanā, ka katra jauna nedēļa, katrs jauns numurs bija kārtējā iespēja visu izdarīt labāk nekā iepriekš.

Nobeigums

Šis bija salīdzinoši īss stāstījums par Vēstneša garo mūžu, kas avīzes veidotājiem prasījis neticamu izturību un sīkstumu, jo nosacījumi un apstākļi vienmēr teica – tas nav iespējams. Vismaz ne tik ilgi. "Rūjienas Vēstnesis" pie saviem lasītājiem devās 27,7 gadus bez pārtraukuma katru piektdienu no pirmā numura 1993. gada 21. maijā līdz pēdējam – 2020. gada 18. decembrī. Pavisam kopā 1441 numurs. Pieskaroties un ar plaukstu noglāstot visu gandrīz 28 gadu viegli nodzeltējušās lapaspuses, kas guļ iesietas daudzos skaistos vākos, ir labi padarīta darba sajūta. No sirds plūst pateicības vārdi ikvienam, kurš atbalstīja, palīdzēja, piedalījās un jebkādā veidā lika sajūst, cik avīze viņam ir vajadzīga.

Šī ir īstā reize teikt paldies savam latviešu valodas un literatūras skolotājam Jānim Zvaigzņem, kurš, pats to nezinot, ir bijis klāt vai visu manu avīzes izdošanas laiku, jo viņa izcilais pedagoga talants ir pavadījis un caurvījis manu redaktora darbu, un radījis nepārejošu mīlestību pret latviešu valodu.

Ja visus avīzē nostrādātos gadus es varētu paņemt saujā un pārvērst gaismā, es to atdotu saviem bērniem – Naurim un Janai, jo viņiem manas aizņemtības dēļ ļoti agri bija jāklūst patstāvīgiem un jāsamierinās ar manis nepietiekamību.

Kaut arī šī, trešā, "Rūjienas Vēstneša" mūžs ir noslēdzies, tas nenozīmē, ka reiz nedzims ceturtais. Ja tas izdevās mums, var izdoties arī nākamajiem entuziastiem, kuri saskatīs iespēju un vajadzību veidot kopīgu saziņas telpu un kuriem būs drosmē, apņēmība un misijas apziņa.

28.01.2022.

